

Fåglar i Bohuslän

Fågelåret 2015

Fåglar i Bohuslän

ges ut av **Bohusläns Ornitologiska Förening (BohOF)**. Varje år utkommer ett nummer med en sammanställning av de mest intressanta fågelobservationerna som gjorts i landskapet under föregående år. I mån av tid och material utkommer också emellanåt ett nummer med artiklar om fåglar, fågelskådare och fågellokaler i Bohuslän.

BohOF grundades år 1998. Föreningens syfte är att stimulera intresset för och kunskapen om fågellivet i Bohuslän, samt att agera i fågelsskyddsfrågor inom landskapet. Varje år anordnas ett antal möten, föredrag, exkursioner, studiecirkelar och resor för medlemmar och andra intresserade.

Medlemsavgiften (som inkluderar *Fåglar i Bohuslän* och ett medlemsblad) är 150 kr, för juniorer 50 kr och för familjemedlemmar 40 kr. Beloppet sätts lämpligen in på postgiro 169 55 43–7, och glöm inte att ange namn, adress och gärna telefonnummer. Äldre fågelrapporter från fågelåren 1998–2014 (samt nr 2 från 2006–2009 och 2011–2012) finns fortfarande att köpa; är du intresserad så hör av dig till Kenneth Johansson (telefonnummer och e-postadress finns på sidan 67).

På BohOF:s hemsida **www.birdlife.se/bohuslan** ges information om föreningen och fågelskådande i Bohuslän, samt flera intressanta länkar. Uppgifter om aktuella fågelobservationer finns på **www.artportalen.se**.

Namn, adresser och telefonnummer till BohOF:s styrelsemedlemmar och kommunombud återfinns på sidan 66 och 67. Rapportmottagare är Lars Viktorsson, och hans adress, e-postadress och telefonnummer finns på sidan 10.

Innehåll

Fågelåret 2015	3
Ny art för Bohuslän	6
Vädret 2015	8
Om rapporten och rapportering	10
Systematisk sammanställning för år 2015	12
BohOF:s kommunombud	66
BohOF:s styrelse	67

Omslag och baksida. Vitnäbbad islom, Sotefjorden, Tanum 5 februari 2015. Foto: Peter Grahm

Fågelåret 2015

Årets första månad förgylldes av ovanligt många fynd av *lunnefågel*, bland annat sågs hela 18 ex passera mot söder utanför Grosshamn, Sotenäs 11 januari. En *hämpling* övervintrade vid Sudda, Hönö, och sågs ända fram till 28 februari. På Härmanö sågs en *svarthakad buskskvätta* 8 mars, som följdes av en vid Långåker, Tanum 11 mars och ännu en vid Torslandaviken samma datum. Landskapets sjunde *amerikanska kricka* upptäcktes vid Metesten, Kungälv 14 mars, och vid Torgonö, Strömstad uppehöll sig 250 *vinterhämplingar* 22 mars. En tidig *mindre strandpipare* sågs vid Torslandaviken 29–30 mars. Ännu en tidig vadare sågs vid samma lokal, nämligen en *svartsnäppa* som höll till där 8–9 april. Vid Hyppeln i Öckerö kommun rastade 1800 *sjöorrar* 17 april, en *svarthuvad mås* rastade kort vid Torslandaviken 26 april och en *brun glada* passerade vid Urseberga på Orust 29 april.

Både *gråhakedopping* och *blå kärrhök* gjorde häckningsförsök på Hisingen under våren. Årets fjärde *svarthakade buskskvätta* sågs på Härmanö 3 maj. Vid Kråkudden på Hönö passerade ännu en *svarthuvad mås* 6 maj, och samma dag sträckte hela 1519 *smålommar* söderut vid samma lokal. Två *korttållärkor* påträffades 9 maj, en på Vallerö, Orust och en på Lökholmen, Strömstad, fynd nummer 6 och 7 av arten i Bohuslän. En *spovsnäppa* rastade vid Hjälmvik, Orust 13 maj, och landskapets sjunde *rostgumpssvala* dök upp vid Hjälmviks

Lunnefågel, Lilla Svängen, Tanum 5 januari 2015. Foto: Matti Åhlund

by, Orust 14 maj. Vid Vallerö sträckte 18 *sandlöpare* och 60 *kustsnäppor* mot norr 18 maj. Den åttonde *dammsnäppan* rastade i Torslandaviken 19–20 maj, och 25 maj sågs tre rariteter, nämligen en *aftonfalk* vid Forshälla, Uddevalla, en sjungande *gulhämpling* vid Otterslätt, Orust och en *brandkronad kungsfågel*, som ringmärktes, vid Grosshamn. Vårens andra *spovsnäppa* sågs 31 maj, denna gång vid Torslandaviken.

Vid Torslandaviken hade 2500 *tornseglare* samlats 1 juni. Två dagar senare siktades en *gulnäbbad lira* utanför Kråkudden, och två *ägretthägrar* mellanlandade i Torslandaviken 6 juni. Två *biätare* lyste upp tillvaron vid Bö tjärn, Tjörn 7 juni, medan en *aftonfalk* visade upp sig vid Stillingstorp, Kungälv dagen efter. Landskapets andra *rödhuade törnskata* sågs vid Rishammar, Kungälv 10 juni, och ännu en sjungande *gulhämpling* påträffades, denna gång vid Svenshögen, Stenungsund 17 juni.

En *brun glada* sågs vid Äsperöd, Uddevalla 9 juli, och årets andra *gulnäbbade lira* avnjöts vid Grosshamn 24 juli. Hela 150 *skogsduvor* hade samlats på ett fält vid Legene, Sotenäs 30 juli. Fem *stormsvalor* ringmärktes på Måseskär under augusti, medan tre *biätare* sågs vid Mölen, Strömstad 6 augusti. Årets enda *höksångare* ringmärktes vid Grosshamn 10 augusti. En *stäpphök* sågs på Rörö 15 augusti, och vid Grosshamn kunde en *aftonfalk* beskådas 19 augusti. Från Hyppeln kunde 1420 sydsträckande *gulärlor* räknas in 23 augusti, och dagen efter sågs en *stäpphök* vid Ödsmåls kile, Kungälv. Hyppeln slog dessutom till med en *aftonfalk* 30 augusti.

Ytterligare fem *stäpphökar* sågs under september, och en obestämd *svarthakad/vitgumpad buskskvätta* höll till på Hyppeln 4 september. En lyckligt lottad skådare upptäckte landskapets första *eleonorafalk* vid Runsvallen, Kungälv 20 september. Samma datum påträffades den första av höstens totalt 10

Taigasångare, Torslandaviken, Hisingen 30 oktober 2015. Foto: Christer Fält

Rödhuvad törnskata, Kareby, Kungälv 10 juni 2015. Foto: Jan-Åke Noresson

taigasångare. Årets enda *större piplärka* sågs vid Haby bukt, Sotenäs 30 september. En till synes oskadad *gluttsnäppa* uppehöll sig i Svälte kile, Uddevalla från 10 oktober och året ut. På Karingön sågs en *brandkronad kungsfågel* 11 oktober, och i Klingsdalen, Tanum stöttes en rejält sen *kornknarr* både 14 och 15 oktober. Försenad var naturligtvis också den *rosenfink* som upptäcktes vid Jungfruviken, Hönö 18 oktober.

Ännu en *brandkronad kungsfågel* påträffades, den här gången på Härön, Tjörn 23 oktober, och en sen *lärkfalk* sågs vid Flateberg, Kungälv 25 oktober. Bohuslänns tredje *sibiriska gransångare* kunde beskådas på Rörö 30 oktober, och en mycket sen *lövsångare* sågs på samma ö 4 november. Vid Klädesholmen, Tjörn passerade en *stormsvala* 17 november, medan årets enda *vattenpiplärka* höll till vid Torslandaviken 21–22 november. Landskapets fjärde *kaspiska trut* drog söderut förbi Kråkudden 29 november. En 1K *trana* med hängande vinge fanns på Tjurholmen i Göta älv under hela december. Ännu en *sibirisk gransångare* upptäcktes, denna gång vid Torslandaviken 3 december, och en *stormsvala* sågs vid Kockholmen, Strömstad 6 december.

Arter som förekom i rekordantal var *lärkfalk* och *taigasångare*. Bland de arter som uteblev märks praktejder, tärnmåsar, småtärnor, turturduva, tallbit och ortolansparv.

Som framgår ovan upptäcktes en ny art för Bohuslän under 2015: *eleonorafalk*. Därmed har **368 arter** setts i landskapet (371 om man räknar in fynden av obestämd beckasinsnäppa, obestämd fregattfågel och atlant-/madeirapetrell).

Ny art för Bohuslän

Eleonorafalk vid Galgeberget, Kungälv 20 september 2015

Klockan är fem i ett då Lars Gustafsson får syn på en falk på cirka 150 meters avstånd över Galgeberget. Då han dagligen ser tornfalk på lokalen så antar han först att det är en sådan. Fågeln ser ut att ha en lång stjärt, och i handkikaren noterar Lars att den verkar väldigt mörk. Tornfalk och pilgrimsfalk kan snabbt uteslutas. När han får in falken i tubkikaren ser han att ansiktet är helt mörkt. Därmed är lärkfalk också ute ur bilden, och strax även aftonfalk. Det är först nu som det slår Lars: Det kan väl ändå inte vara en...!!!? Han vågade knappt tänka tanken, men visste att det under de senaste dagarna rapporterats eleonorafalk från tre ställen i Sverige.

Lars fortsätter att försöka notera alla karaktärer, alltmedan falken långsamt kretsande och aktivt flygande, med moment av glidflykt, drar sig allt längre bort och till slut kommer över till andra sidan älven. När den befinner sig på cirka 600-700 meters håll börjar den istället flyga fram och tillbaka och, som det ser ut, fånga insekter i luften. Efter att ha iakttagit detta beteende en stund så larmar Lars ut falken lokalt, i hopp om att andra ornitologer kan finnas på Hisingssidan. Därefter kunde han inte återfinna fågeln. Det har nu gått minst fem minuter, troligen mer, sedan upptäckten.

Under de drygt tre timmar Lars observerade rovfågelsträcket var det för lokalen i fråga god aktivitet på rovfåglar. Ett drygt femtiotal ormvårkar, några sparvhökar, en duvhök, en pilgrimsfalk och några tornfalkar passerade. Det var en riktigt varm och fin höstdag med klar sikt och bra termikvindar; dessutom fanns det mycket insekter i luften, framförallt trollsländor och fjärilar.

Kommentar. Fyndet är godkänt av Raritetskommittén. Mellan 25 augusti och 16 september 2015 gjordes ytterligare tre fynd av ensamma eleonorafalkar i södra Sverige, fördelade mellan Öland, Skåne och Gotland. Sedan tidigare fanns 15 fynd, också av ensamma fåglar, men årets är de första sedan 2006. Eleonorafalken tycks vissa år ha en tendens till en lätt invasionsartad förekomst i vårt land, som har betydligt fler fynd än övriga länder i norra Europa. Arten häckar på öar i Medelhavet samt här och där längs kusterna kring samma hav, och är känd för att förlägga häckningen till perioden juli–september, då tillgången på sydsträckande tättingar är som störst.

Flera vintrar i rad har en gammal jaktfalk visat upp sig i mellersta Bohuslän, vilket också framgår av bildgalleriet i Artportalen. Peter Grahns lyckats fånga den på bild åtskilliga gånger. Här bredvid två av Peters bilder från Gåsö utanför Fiskebäckskil 29 december 2015.

Vädret 2015

Januari blev mildare, blåsigare och nederbördsrikare än normalt. Nederbörden kom mest som regn. Ett tunt snötäcke fanns mellan den 8 och 26. Medelvind över 21 m/s registerades med västliga vindar den 2–3 och den 10–12, samt med sydliga vindar den 15–16. Vid stormen Egon noterades en medelvind på 30 m/s vid Väderöarna den 10.

Även **februari** blev mildare än normalt och längs kusten inträdde den meteorologiska våren redan i mitten av månaden (liksom var fallet 2014)! Trots att många lågtryck passerade västerifrån blev månaden förhållandevis nederbördsfattig, och snötäcke fanns i princip bara några få dagar i de östra delarna av landskapet. Inga riktigt blåsiga dagar noterades.

Mars bjöd på milt och ostadigt väder. Ett tunt snötäcke fanns under några dagar i första hälften av månaden, framför allt i de nordöstra delarna av landskapet. **April** var varmare och torrare än normalt, men avslutades kyligt. Västliga vindar med en medelhastighet på 21 m/s noterades på Väderöarna den 12.

Maj blev kyligare, regnigare och blåsigare än normalt (även om inga dagar med riktigt hårda vindar registrerades). Sommartemperaturerna dröjde. Maxtempen för maj blev till och med lägre än för april. Också i **juni** var vädret kyligare och ostadigare än normalt, även om regnmängden blev genomsnittlig.

Första veckan i **juli** bjöd på rejäl sommarvärme, men därefter återföll vädret till att vara småkyligt och ostadigt – även om enstaka dagar med högtrycksbetonat väder fanns insprängda.

Ogynnsamt väder under häckningssäsongen drabbade många fåglar 2015 – inte minst tidigt häckande arter som talgoxe. Foto: Ann-Lis Lygnestad

Taigasångare, Björkö 4 oktober 2015. Foto: Hans Zachrisson

Augusti dominerades av högtryck och gav till slut torrt och riktigt varmt sommarväder under en stor del av månaden. Under sista veckan av augusti kom emellertid några kraftiga regnområden in från väster. Även om inga medelvindar över 21 m/s noterades, förekom byar på 27 m/s vid Måseskär den 27.

Det ostadiga och nederbördsrika vädret fortsatte i början av **september**, men utan några riktigt blåsiga dagar. Månaden avslutades dock med ett rejält högtryck. **Oktober** dominerades sedan av högtrycksbetonat väder, det vill säga månaden var torr och solig. Riktigt blåsiga dagar saknades.

Under **november** avlöste lågtrycken varandra. Månaden var mild med undantag av några dagar den 20–23. Två stormar passerade: Freja den 8 gav västliga medelvindar på 26–28 m/s vid Väderöarna och Måseskär, och Gorm åstadkom sydliga och västliga vindar med medelstyrka på 22–23 m/s den 29 respektive den 30.

Långa perioder med västvindar medförde att **december** blev mycket mild och nederbördsrik, men så gott som snöfri. Tre namngivna oväder med medelvindar över 21 m/s passerade på kuststräckan mellan Måseskär och Nord-Koster: Helga den 4–5, Synne 6–7 och Staffan den 25–26. Högsta medelvinden uppmättes den 4 med 29 m/s vid Måseskär och Väderöarna.

Sammanfattningsvis bjöd år 2015 på milda, snö- och isfattiga vintermånader. Maj och juni hade betydligt kyligare och ostadigare väder än normalt. En längre period med riktigt sommarväder återfanns endast i augusti.

Fågelrapporten

Underlaget till årets rapport är hämtat från *Artportalen* www.artportalen.se. Uppgifterna gäller hela landskapet Bohuslän, alltså även Öckerö kommun och bohusdelen av Hisingen (som tillhör Göteborgs rapportområde). Av utrymmesskäl är datauppgifterna oftast presenterade som en sammanfattning. Är du intresserad av detaljuppgifter för en viss art så kan du antingen gå in och söka dessa direkt i *Artportalen* eller be någon i Rrk om hjälp.

Om rapportering i allmänhet

För att vi ska få en god bild av landskapets fågelliv behövs bidrag från alla. Häcknings- och flyttningsförhållanden förändras för vissa fågelarter genom störningar och biotopförändringar, och att uppmärksamma detta är viktigt.

Uppgifter som rapporteras till *Artportalen* kommer automatiskt med i underlaget till årssammanställningen, och rapporterar man där behöver man inte göra det på annat sätt. Har du inte tillgång till dator kan du lämna en skriftlig rapport till rapportmottagaren. En eventuell årsrapport bör skickas in före den 31 januari året efter.

Rapporterar du till *Artportalen* är det helt upp till dig hur mycket du rapporterar. Vill du lägga in alla dina fynd går det bra, vill du bara lägga in en del går också det bra. Vi vill dock gärna att du åtminstone rapporterar motsvarande det vi presenterar i den här fågelrapporten. En detaljerad **rapportmall** art för art återfinns på BohOF:s hemsida www.birdlife.se/bohuslan under fliken *Rrk/FiB*.

Rapportmottagare

Lars Viktorsson
Stenbackevägen 5
451 34 Uddevalla
Tel 070-582 22 49

E-post: lars.v@spray.se

Övriga i Rrk Bohuslän under 2015

Peter Strandvik	070-212 80 76
Thomas Liebig	0303 - 891 23
Lennart Hermansson	070 - 267 05 84
Jörgen Olsson	070-381 75 24
Ingemar Åhlund	070-450 86 25
Matti Åhlund	070-610 82 05

Om raritetsrapportering

För arter där raritetsrapport krävs är det viktigt att blanketten fylls i direkt på *Artportalen* och så snabbt som möjligt. Vilka arter som kräver beskrivning visas automatiskt vid varje observation i *Artportalen*, men framgår också av rapportmallen (se ovan). De som inte rapporterar på *Artportalen* kan skriva en raritetsrapport på papper eller i e-brev och skicka eller lämna den till rapportmottagaren. De mest sällsynta arterna granskas av SOF:s raritetskommitté (Rk) som sammanträder ett par gånger per år. Raritetsrapporter som inte kommer in före 31 januari året efter observationen medför att observationen inte godkänns för publicering, men det går att komplettera senare – kontakta då Rrk.

Arttexter

Arttexterna har sammanställts av **Matti Åhlund**, **Peter Strandvik** och **Ingemar Åhlund**. **Peter Strandvik** har haft huvudansvaret för administrationen på *Artportalen* för Bohuslän. Redigering och komplettering av arttexterna och övrigt redaktionsarbete har utförts av **Ingemar Åhlund** och **Matti Åhlund**.

Att få allt i en sådan här årsrapport rätt är inte lätt: antalet observationer, datum, lokaler, observatörer, medobservatörer osv är mycket stort, och tycks öka för varje år, varför det är nära nog omöjligt att undvika att olika slags fel smyger sig in. Vi ber dig påpeka allvarligare fel så att vi kan rätta till dem (kontakta Matti Åhlund via e-brev matti.ahlund@telia.com eller telefon 070-610 82 05).

Förkortningar och förklaringar

ad, adult: gammal fågel i slutlig dräkt

juv, juvenil: ungfågel

ob: obestämd, dvs ej artbestämd

pull (pullus eller pulli): dununge eller dunungar

rast: rastande

s-dr: sommarträkt

sj: sjungande

sp: spelande

str: sträckande

subad: nästan adult, inte riktigt gammal och utfärgad

1K, 2K osv: ålder angiven i kalenderår

Rr: raritetsrapport erfordras

Kommun- och områdesförkortningar

H-n Hisingens bohusdel

K-v Kungälv kommun

L-E Lilla Edets kommun (bohusdelen, dvs väster om Göta älv)

L-l Lysekils kommun

M-l Munkedals kommun (utom Valbo-Ryrs socken, som tillhör Dalsland)

O-t Orust kommun

S-ad Strömstads kommun

S-nd Stenungsunds kommun

S-s Sotenäs kommun

T-m Tanums kommun

T-n Tjörns kommun

U-a Uddevalla kommun

Ö-ö Öckerö kommun

Systematisk sammanställning för år 2015

Knölsvan *Cygnus olor*

Fler än 200 ex rapporterades från två lokaler, båda sedan länge bland de pålitligaste svansamlingsställena i landskapet: Torslandaviken, Hisingen 6 juni–11 september, som mest 431 ex 31 juli (Magnus Persson), och Kalvöfjorden, Orust 2–20 augusti, som mest 360 ex 2 augusti (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). Torslandaviken saknade dock stora ansamlingar både 2012 och 2013. En annan lokal som haft många ruggande knölsvanar är Ryskärsfjorden, Kungälv; den är dock mer sällan kontrollerad, men de stora ålgräsängarna (knölsvanens favoritföda) i det området har minskat drastiskt.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Trettiosju fynd av totalt 132 ex, varav 19 vårfynd (119 ex 22 februari–27 mars) och 5 höstfynd (13 ex 31 oktober–22 november), är lika med den näst högsta årssiffran som registrerats i Bohuslän. Alla rapporter kom från lokaler söder om Skredsvik i Uddevalla. Som vanligt utgjordes de flesta fynden av sträckande fåglar. Fem av vårfynden bestod av rastande individer, de listas nedan. Ett diagram över artens uppträdande i landskapet 2001–2013 finns i *Fåglar i Bohuslän 2014* (Fågelåret 2013).

2 ad Honeröd våtmark, Romelanda, K-v 22–25 feb (Tommy Järås m fl). 2 ex Valler, Romelanda, K-v 25 feb (Lennart Andersson). 6 ex Torskog, L-E 12 mars (Lars Bruzell). 9 ex Trälebergs kile, L-l 21 mars (Ingemar Åhlund, Mats Tunsvik, Anders Fransson). 14 ex Tofta kile, K-v 27 mars (Peter Hvass, Ingemar Bernhardsson).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Endast två häckningar rapporterade (se nedan), men fynd från tidigare år och observationer av par i småvatten och på fält under häckningstid visar att det rimligen häckar 10-15 par i Bohuslän. Ett par misslyckades med häckningen vid Ålekneken, Vräländ, Orust (Stefan Oscarsson) och ett par höll på med bobygge i Djupevatten, Tanum 9 april (Matti Åhlund).

Vårens bästa sträckdag inföll 8 mars, då följande noteringar gjordes: 710 ex mot NO vid Härmanö, Orust (Lasse Svensson), 577 ex mot N vid Klädesholmen, Tjörn (Kristoffer Nilsson) och 300 ex mot NO vid Stora Överön, Kungälv (Magnus Lundström, Björn Dellming).

Några ansamlingar med över 100 rastande sångsvanar noterades inte under året.

Sädgås *Anser fabalis*

Totalt noterades 365 ex (32 fynd) under året, fördelade på januari 5 ex (1 fynd), februari 95 (8), mars 96 (9), april 5 (4), november 158 (9) och december 6 (1). Sädgäss bestämda till tundrasädgäss (*A. f. rossicus*) ingår inte i siffrorna ovan.

Sädgås, underarten *rossicus* *Anser fabalis rossicus* Rr

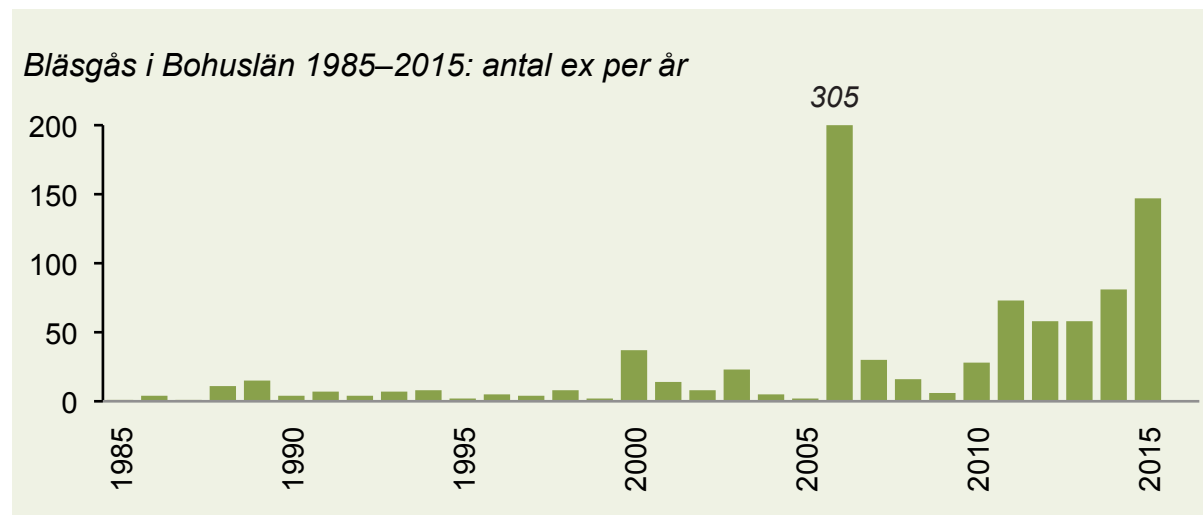
Två vinterfynd av ”tundrasädgås” är allt som rapporterats detta år: 1 ex rastade vid Slönsö, Överby, Lur, Strömstad 27 februari (Jörgen Persson) och 15 ex vid Uppegården, Säve, Hisingen 31 december (Uno Unger m fl).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Totalt 1475 ex (70 fynd) under året. Månadsfördelningen var januari 12 ex (2 fynd), februari 4 (3), mars 11 (7), april 439 (14), maj 2 (1), september 86 (6), oktober 155 (14), november 744 (21) och december 22 (2). Utanför Nord-Koster sträckte 250 ex mot N och 114 ex mot NO 5 april (Olof Kosterbärg), men Norge var värre den dagen: 11 492 ex mot N vid Varden, Jeløy, Østfold 5 april (enligt *Artsobservationer.no*).

Bläsgås *Anser albifrons*

Totalt omkring 147 ex fördelade på cirka 40 fynd är den näst högsta årssumman som noterats i landskapet. De flesta observationerna gjordes tidigt på året. Månadsfördelningen blev januari 3 ex (1 fynd), februari 56 (10), mars 81 (13), april 3 (3), maj 4 (4), oktober 1 (1), november 17 (6) och december 2 (2). På grund av att några fynd sträcker sig över månadsskiften blir summan av månadssiffrorna högre än totalsiffran för hela året. Medianvärdet för perioden 1985–2005 är 5 ex per år, medan den senaste tioårsperioden har medianen 58 ex. År 2006 blev årssumman omkring 300 ex, varav 250 ex i januari och februari.

Grågås *Anser anser*

Över 1000 ex sågs vid fem lokaler: Tjurholmen, Kungälv 22 augusti– 11 november (som mest 2500 ex 17 november, David Klingberg); Skärboälvens mynning, Sannäs fjorden, Tanum 1500 ex 5 oktober (Matti Åhlund); Nöddökilen, Strömstad 1350 ex 8 november (Martin Kvarnbäck); Jorefjorden, Tanum 1200 ex 4 november (Matti Åhlund); Galtölera, Tanum 1100 ex 20 augusti (Lars-Åke Karlgren).

Strippgås *Anser indicus*

Fem fynd av ensamma fåglar, troligen samma individ vid samtliga tillfällen.

1 ex Kårsund, Klövedal, T-n 9 maj och Bö, Klövedal, T-n 11 maj (Jahn Ekman, Nils-Erich Karlsson). 1 ex Färlevfjorden, L-l 16 juni (Mikael Larsson). 1 ex Cederslund, Skredsvik, U-a 21–28 juli (Rune Hixén, Agneta Olsson). 1 ex Skredsvik, U-a 31 aug (Nisse Henriksson, Jan Johansson). 1 ex Gullmarsberg, Skredsvik, U-a 20 sep (Nisse Henriksson).

Prutgås *Branta bernicla*

Noterad under åtta av årets månader. Totalt 120 ex (26 fynd) fördelade på januari 1 ex (1 fynd), mars 2 (1), maj 12 (4), juni 1 (1), september 49 (8), oktober 69 (9), november 2 (1) och december 15 (3). Ljusbukiga prutgäss ingår inte i ovanstående siffror, utan redovisas nedan.

Prutgås, underarten *hrota* *Branta bernicla hrota* Rr

Tre vårfynd och tre decemberfynd, sammanlagt 42 ex. Antalet fynd och exemplar av ”ljusbukig prutgås” varierar mycket mellan olika år beroende på om det blåst hårda västvindar eller inte under artens sträckperioder, samt om det förekommit stora flockar.

7 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 3 mars (Roger Eskilsson, Lennart Bogren). 12 ex Klädesholmen, T-n 8 mars (Kristoffer Nilsson, Håkan Johnsson). 1 ex mot SV Måseskär, O-t 29 maj (Max Allan Niklasson). 11 ex mot S Kråkudden, Hönö 11 dec (Stefan Svanberg, Mats Bjersing). 11 ex mot S Kråkudden, Hönö 25 dec (Bertil Breife m fl).

Prutgås, Södra Stenungsundskusten 2 oktober 2015. Foto: Pia Österlund

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Det är som vanligt svårt att uppskatta hur stort det häckande beståndet är, då det saknas rapporter från flera områden. Av allt att döma fortsätter arten att öka. Beståndet är åtminstone fortfarande betydligt tätare i de södra delarna av landskapet. Gissningsvis häckar 200-250 par i Bohuslän. Ansamlingar omfattande 200 ex eller fler rapporterades från åtta lokaler. Största flocken rapporterades från Nöddökilen, Strömstad 5 oktober med 540 ex.

Kanadagås *Branta canadensis*

Tre lokaler hade 500 ex eller fler under året: 550 ex vid Mollön, Uddevalla 16 maj (Lasse Svensson, Petra Söderqvist), 500 ex vid Skäret, Sund, Uddevalla 6 september (Lars Viktorsson) och 1000 ex vid Tjurholmen, Göta älv, Kungälv 17 november (David Klingberg).

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

En nilgås visade sig vid Torgonö och på ett antal närliggande lokaler i Strömstad 11–19 mars (Anton Kvarnbäck m fl), för att sedan tillbringa 19 mars–7 april vid Österröd på Resö i Tanums kommun (Lars Kellgren, Göran Strömberg m fl). Detta utgör åttonde fyndet i Bohuslän (totalt 16 ex) om man bortser från att samma fågel kan ha återkommit flera år. Årets fynd var det första i mars. Observationerna tidigare år ligger mellan 17 april och 29 maj.

Gravand *Tadorna tadorna*

Första gravanden för året sågs 10 februari, varefter arten sågs regelbundet till och med 23 september. Ett enda fynd gjordes därefter, nämligen 1 ex vid Kråkudden, Hönö 18 oktober (Mattias Öberg, Berit Malmström, Uno Malmström). 50 ex eller fler sågs på tre lokaler, fynddetaljer nedan.

94 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 1 apr (Thomas Liebig). 50 ex Breviks kile, T-n 13 apr (Håkan Johnsson). 55 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 16 apr (Stefan Oscarsson). 70 ex Ödsmåls kile, K-v 25 apr (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). 50 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 27 apr (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). 51 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 8 maj (Stefan Avenfors).

Snatterand *Anas strepera*

Sju par och minst fyra kullar registrerades vid Tofta kile, Kungälv, där arten häckat årligen sedan 2003 (vilket också var första gången häckning konstaterades i Bohuslän). Under året konstaterades också den första häckningen i Torslandaviken, dock på västgötasidan (Magnus Persson m fl). Flera par observerades i bohusdelen av Torslandaviken och troligen gjordes häckningsförsök även där. Inga rapporter om misstänkta häckningar utanför Tofta kile och Torslandaviken detta år. Vid Tofta kile sågs arten 11 jan (1 ex, Stefan Malm) och sedan regelbundet mellan 24 februari och 5 oktober. I Torslandaviken från 9 mars (västgötadeln) och 22 mars (bohusdelen) och året ut (9 ex hela december).

Bläsand *Anas penelope*

Inget häckningsfynd 2013, men som vanligt fåglar under häckningstid i Tofta kile, Kungälv och Torslandaviken. Ett januarifynd (se nedan). Rapporterades sedan regelbundet från 21 februari till och med november, därefter fyra decemberfynd (se nedan). Höga antal rastande noterades i Vallby kile, Kungälv (330 ex 9 oktober), Torslandaviken, Hisingen (som mest 300 ex 17 oktober) och Tofta kile, Kungälv (som mest 253 ex 8 oktober).

Vinterfynd: 11 mot S Grosshamn, S-s 12 jan (Christer Olsson, K-G Rehn). 2 ex Tofta kile, K-v 1 dec (Peter Strandvik), 1–4 ex Torslandaviken, H-n 3–29 dec (Ola Wennberg m fl), 1 ex Tofta kile, K-v 19 dec (Peter Strandvik), 1 ex Tjurholmens naturreservat, K-v 28 dec (Magnus Lundström).

Kricka *Anas crecca*

Endast en rapport om fler än 500 individer: 710 ex Älgöleran, Strömstad 12 september (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck). Övervintrande krickor observerades på sju lokaler i januari, flest vid Österröd, Strömstad (15 ex 30 januari, Lars-Åke Karlgren) och Torslandaviken (10 ex 7 januari, Kåre Ström) och nio lokaler i december, flest även nu vid Österröd, Strömstad (15 ex 15 december, Rune Hixén, Ingemar Åhlund).

Amerikansk kricka *Anas carolinensis* Rr

Tredje året i rad som arten påträffas i landskapet, och det sjunde och tidigaste fyndet hittills: 1 hane vid Metesten, Harestad, Kungälv och sedan vid Kvillehed (på andra sidan älven), Hisingen 14 mars (Ola Bäckman). Tidigare fynd gäller också ensamma hanar och är gjorda i april (5) och juni (1). Årets fågel sågs alltså i två kommuner, varför kommunfördelningen blir Kungälv 4 ex, Tjörn 1, Öckerö 1, Strömstad 1 och Hisingen 1.

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Fler än 500 ex rapporterades från fyra lokaler. Den högsta noteringen på dessa var: Kilen, Rossö, Strömstad 930 ex 21 september (Anton Kvarnbäck), Orrevikskil, Strömstad 900 ex 4 september (Matti Åhlund), Karholmsdammen, Torslandaviken, Hisingen 862 ex 11 januari (Magnus Persson) och 600 ex Uddevalla hamn 30 november (Rune Hixén).

Stjärtand *Anas acuta*

Ensamma fåglar sågs på två lokaler i januari–februari och tre lokaler i december (se nedan). Sommarfynd hör inte till vanligheterna, men detta år hade Breviks kile en långstannande hane (se nedan). I likhet med de senaste åren rapporterades inga höga antal, högsta antal var 35 ex vid Kilen, Rossö, Strömstad 1 september (Anton Kvarnbäck).

Sommarfynd: 1 hane Breviks kile, T-n 22 maj–29 juni (Per Undeland, Torbjörn Arvidsson m fl).

Vinterfynd: 1 hane Torslandaviken, H-n 7 jan–21 feb (Ola Wennberg m fl). 1 hane Stenholmarna,

S-nd 31 jan (Per Undeland). 1 hane Torslandaviken, H-n 1–28 dec (Ola Wennberg m fl).
1 honfärgad Skeppsviken, Uddevalla hamn 13 dec (Agneta Olsson). 1 ex Valön, Svenneby, T-m
28 dec (Hans-Olof Johansson).

Årta *Anas querquedula*

Inga säkerställda häckningar under 2015, men stationära par där en eller flera honor senare försvann noterades på samma fyra lokaler som 2014: Kilen på Rossö i Strömstad (1 par), Ejgdetjärnet i Tanum (1 par), Tofta kile i Kungälv (2–3 par) och Karholmsdammen i Torslandaviken på Hisingen (1 par). Vid Kilen sågs dessutom 2 individer 21 september (ungfåglar?), liksom förra hösten. En höstobservation också i Tofta kile: 1 honfärgad 14 augusti. Höstobservationer är mycket ovanliga i Bohuslän.

Skedand *Anas clypeata*

Regelbundet rapporterad mellan 19 april och 8 november. Inga vinterfynd. Häckning konstaterades vid Tofta kile, Kungälv (1 hona med 6 ungar 22 juli, Peter Hvass). Detta var den femte säkra häckningen i landskapet. De tidigare ägde rum vid Kollungeröd vatten, Orust 1964, vid Torslandaviken, Hisingen 1985, på Långholmen, Öckerö 1999 och vid Tofta kile 2010. Som vanligt observerades också par under längre tid på några enstaka möjliga häckningslokaler under våren.

Brunand *Aythya ferina*

Vid Torslandaviken sågs brunanden regelbundet 1 januari–24 april och 9 juli–28 december; däremellan inga fynd. Högsta noteringen per månad i Torslandaviken var januari 8 ex, februari 21, mars 25, april 9, juli 20, augusti 50, september 23, oktober 14, november 16 och december 8. Fjorton observationer gjordes i Bohuslän utanför Torslandaviken, flertalet gällande ensamma fåglar och 3 ex som högsta notering, spridda mellan januari–maj och augusti–december. Det nordligaste av dessa fynd var kanske också det intressantaste: 1 par i Ejgdetjärnet, Kämpersvik, Tanum 9–10 maj (Hans-Olof Johansson, Thomas Carlsson) och dessförinnan 2 hanar 28 april (Göran Strömberg, Lars Kellgren, Lillemor Tanered).

Vigg *Aythya fuligula*

Inga konstaterade häckningar, men par i lämplig häckningsbiotop har rapporterats från flera lokaler (kan dock också röra sig om rastande fåglar i en del fall). Ansamlingar omfattande minst 100 ex registrerades i tre områden: Uddevalla hamn med omgivning (som mest 150 ex 31 januari); Torslandaviken, Hisingen (som mest 140 ex 18 augusti) och Svälte kile, Uddevalla (som mest 135 ex 27 december).

Bergand *Aythya marila*

Som brukligt fåtalig under vinter–vår, men något talrikare under höst–vinter. Endast ett fynd mellan 21 maj och 2 oktober: 1 honfärgat ex mot S vid Kråkudden,

Hönö 26 augusti (Jon Håkansson m fl). En enda tvåsiffrig notering gjordes: 14 ex mot S vid Källesten, Ramsvikslandet, Sotenäs 7 november (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). Näst högsta noteringen gällde 5 ex.

Alfågel *Clangula hyemalis*

Observerad fram till 26 maj under våren. En sommarobs: 1 ex mot S vid Källesten, Ramsvikslandet, Sotenäs 18 juli (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). Därefter rapporterad från 2 oktober och fram till årets slut. Högsta dagssiffran på en lokal under året var blygsam: 20 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 29 april (Jon Håkansson). Största rastande flocken: 45 ex vid Måseskär, Orust 5 april (Thomas Liebig).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Fem rapporter om dagssummor med fler än 1000 sträckande sjöorrar: Vid Klädesholmen, Tjörn passerade 1030 ex 13 april, 1280 ex 14 april och 1180 ex 1 maj, samtliga mot S (Kristoffer Nilsson), medan det vid Kråkudden, Hönö passerade 1005 ex mot S 20 april och 1220 ex mot S 29 april (Jon Håkansson). En hög siffra rastande fåglar noterades vid Hyppeln: 1800 ex 17 april (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand).

Svärta *Melanitta fusca*

Fyra rapporter om dagssummor med 20 eller fler sträckande svärtor är färre än normalt; högsta antalet var 24 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 7 juni (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand, Lars Eric Rahm m fl).

Knipa *Bucephala clangula*

Från och med Fågelåret 2010 har vi redovisat alla rapporter med 500 knipor eller mer, och det har funnits flera sådana varje år; vissa år har det till och med gjorts fyrsiffriga noteringar. I år är däremot den högsta siffran blott 400 ex (Apelgårds kile, Mjörn, Tjörn 6 januari; Thomas Liebig, Christer Lind, Magnus Larsson), följd av tre noteringar om 320-360 ex.

Salskrake *Mergellus albellus*

Rapporterad från 51 lokaler (att jämföra med 70, 100 och 100 under de tre föregående åren). Sista vårobservationen gjordes 19 april, och höstens första fågel dök upp 14 november, vilket är det senaste premiärdatumet under de senaste femton åren. Insjöfynd är ovanliga, men detta år gjordes ett: 1 hona i Arsjön, Ucklum, Stenungsund 7 december (Ingemar BE Larsson). Tre fynd med 20 salskrakar eller fler rapporterades (se nedan).

Som mest 39 ex Apelgårds kile, Mjörn, T-n 3-6 jan (Per Undeland, Anita Lindström, Petra Söderqvist, Thomas Liebig m fl). 26 ex Jordhammarsviken, S-nd 5 feb (Thomas Liebig). 90 ex Apelgårds kile, Mjörn, Tjörn 31 dec (Per Undeland).

Småskrake *Mergus serrator*

Flockar på 200 eller fler småskrakar noterades på två lokaler: Råssö, Kalvöfjorden, Orust (350 ex 27 januari; Stefan Oscarsson) och Ödsmåls kile, Kungälv (230-490 ex 1–22 oktober; Anders Åberg, Peter Strandvik, Lars Gustafsson m fl).

Storskrake *Mergus merganser*

En enda rapport handlade om 100 ex eller fler: 125 ex vid Kvillehed, Nordre älv, Hisingen 10 februari (Ola Bäckman).

Järpe *Tetrastes bonasia*

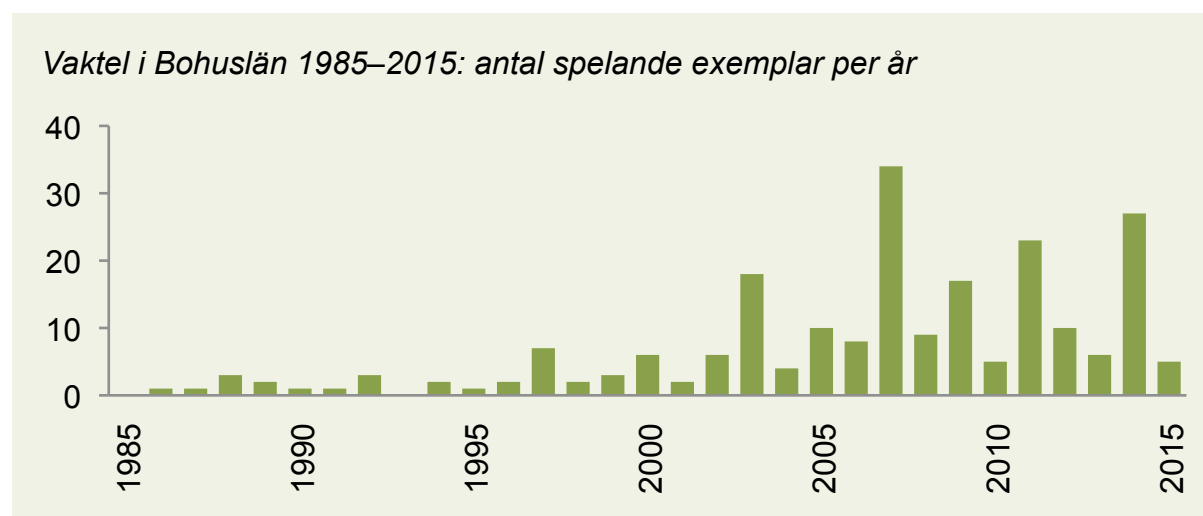
Sju fynd detta år, precis som under 2014, samtliga från lokaler där arten noterats tidigare (med reservation för den vaga lokalangivelsen ”Svartedalen” för två av fynden).

Munkedal: 1 ex Sälesjön, Kynnefjäll 18 jan (Anton Kvarnbäck). **Uddevalla:** 1 ex Herrestadsfjället 31 mars (Jan Johansson). 1 ex Norra Fjället, Bredfjället 22 nov (Peter Nilsson). **Stenungsund:** 1 ex Ranebolund, Svartedalen 26 april (Björn Dellming). **Kungälv:** 1 ex Svartedalen 13 mars (Kåre Ström). 1 ex Lilla Nornäbban, Svartedalen 31 juli (Björn Dellming, Karin Magnander). 1 ex Svartedalen 29 dec (Magnus Lundström).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Endast fem spelande vaktlar har rapporterats detta år i Bohuslän. För att hitta en så låg årssumma får vi gå tillbaka till 2010, då samma antal hördes. Som framgår av nedanstående diagram varierar antalet spelande individer kraftigt mellan åren. Medianvärdet för 2000-talet ligger på 9 spelande ex per år, och flest var det 2007 med 34 spelande vaktlar.

Spelande fåglar: 1 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, Säve, H-n 9 maj (Stefan Andersson, Evamaria Ferm, Britta Svensson m fl). 1 ex Gunnesby, Säve, H-n 28 maj–1 juni (Uno Unger, Stig Carlsson, Fredrik Bothén m fl). 1 ex Tronnum, Torsby, K-v 9–19 juni (Agne Gillholm). 1 ex Forshälladalen, U-a 13–21 juni (Lars Viktorsson, Samuel Almestål, Peter Backman m fl). 1 ex Gläshed, Stenkyrka, T-n 21 aug (Petra Söderqvist).

Rapphöna *Perdix perdix*

Rrk bedömer att rapphönan sedan flera år inte spontant reproducerar sig i Bohuslän. Alla fynd är resultatet av den ganska omfattande utsättning som görs av jägarorganisationer (flera hundra fåglar sätts ut årligen). Fyra fynd gjordes i år, precis som under 2014 (se nedan).

3 ex Halsevägen, Halsefjorden, O-t 13 jan (Thomas Liebig). 2 ex Tegneby, O-t 5 juni (Stefan Oscarsson). 1 spelande ex Harestadslätten, K-v 9 juni (Maria Aronsson). 1 ex Skogen, Askum, S-s 14 nov (Jan Artursson).

Smålom *Gavia stellata*

Fem dagssummor med fler än 100 ex, samtliga under maj. Den högsta noteringen var hela 1519 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 6 maj (Jon Håkansson, Bo Brinkhoff, Ola Wennberg m fl), säkerligen den högsta siffran hittills i landskapet. Den största flocken den dagen bestod av 51 ex. De fyra övriga dagssummorna redovisas nedan.

186 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 8 maj (Magnus Rahm, Peter Hamrén). 123 ex mot S Klädesholmen, T-n 1 maj (Kristoffer Nilsson). 106 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 17 maj (Roger Eskilsson, Peter Sylvén, Ola Bäckman m fl). 101 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 3 maj (Stefan Svanberg, Mattias Pozsgai).

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Hela 31 ex rapporterades under 2014, vilket är den högsta årssumma som registrerats. Under 2015 blev det ”bara” 10 ex, fördelade på januari 2 ex, maj 2, augusti 1, september 1, oktober 2 och november 2. Medianvärdet för 2000-talet är 18 ex per år. Fördelningen på kommunerna blev Tanum 1, Sotenäs 2, Orust 3, Tjörn 1 och Öckerö 3. Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1975–2012 finns i Fågelåret 2012 (*Fåglar i Bohuslän* 2013).

Fyra förårsfynd: 1 ex Tångevik, Ramsvikslandet, S-s 2 jan (Mikael Korpi, Per Korpi). 1 ex Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 11 jan (Peter Backman, Sussie Carlström, Jan Johansson m fl). 1 ex Vallerö, O-t 18 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). 1 ex Måseskär, O-t 28 maj (Max Allan Niklasson).

Sex efterårsfynd: 1 ex Bäcker, Havstenssunds skärgård, T-m 13 aug (Fredrik Spak). 1 ex Hyppeln, Ö-ö 28 sep (Rune Hixén, Ingemar Åhlund). 1 1K Rörö, Ö-ö 24 okt (Uno Unger, Magnus Unger). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 31 okt (Ulric Ilvéus, Jens Johansen, Micke Johansson m fl). 1 1K Härmanö, O-t 13 nov (Lasse Svensson). 1 1K Klädesholmen, T-n 15 nov (Nils-Erik Nilsson).

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

Två fynd: 1 ex Mollösund, Orust 7 januari (Stefan Oscarsson, Max Allan Niklasson) och 1 ex Långe tånge, Öckerö 5 december (Lars Bruzell).

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Årssumman blev hög denna gång, 14 ex, den näst högsta som noterats i landskapet (och dessutom fler än den svartnäbbade, vilket inte hänt sedan 1998). Månadsfördelning: januari 2 ex, februari 2, april 3, maj 3, september 2, oktober 1

Viträbbad islom mot S vid Kråkudden, Hönö 17 maj 2015. Foto: Hans Zachrisson

och november 1. Kommunfördelning: Strömstad 3 ex, Tanum 1, Sotenäs 1, Orust 6, Tjörn 1, Kungälv 1 och Öckerö 1. Den vitträbbade islommen har haft en ökande trend de senaste fem åren. Medianvärdet för 2000-talet är 6 ex. Ett diagram över artens förekomst i Bohuslän 1975–2012 finns i Fågelåret 2012 (*Fåglar i Bohuslän* 2013).

Tio förårsfynd (någon enstaka dubbelräkning av samma individ kan inte uteslutas):

1 2K Kattevik, Stocken, O-t 5 jan (Thomas Liebig, Magnus Larsson, Christer Lind). 1 ex Huseviksholmen, Nord-Koster, S-ad 25 jan (Olof Kosterbärg). 1 2K Sotefjorden, T-m 5 feb (Peter Grahn). 1 2K Valnäsbukten-Kornskär, Nord-Koster, S-ad 21 feb (Olof Kosterbärg). 1 ex Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 6 apr (Karin Bergh, Nils Hultman, Bo Jansson m fl). 1 2K och 1 ad Vallerö, O-t 28 apr (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). 1 2K Härmanö, O-t 3 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson m fl). 1 2K Vedholmen 8 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). 1 2K Kråkudden, Hönö, Ö-ö mot S 17 maj (*Roger Eskilsson, Hans Zachrisson, Uno Unger).

Fyra höstfynd: 1 ex Klädesholmen, T-n 8 sep (Håkan Johnsson). 1 ex Humlan, Bussholmen, K-v 21 sep (Peter Strandvik). 1 ex Saltöleran, Tjärnö, S-ad 25 okt (Lars Åke Karlgren, Stefan Karlsson). 1 ex Råön, Stocken, O-t 4 nov (Max Allan Niklasson, Jonas Smålander).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Rapporterad i lämplig häckningsmiljö under häckningstid från 17 lokaler med knappt 20 par. Häckning konstaterades på åtta lokaler. Dessa siffror kan jämföras med 17 lokaler (15-20 par) 2014, 14 lokaler (15 par) 2013, 15 lokaler (18–19 par) 2012, 18 lokaler (18-25 par) 2011, 18 lokaler (24 par) 2010, 17 lokaler (21-22 par) 2009 och 21 lokaler (ca 30 par) 2008.

Strömstad (1 lokal, 1 revir): Damm vid Bojarkilen 1 ex sp 18 maj–5 juni (Göran Silvemark, Lars-Åke Karlgren, Stefan Karlsson). **Tanum (3 lokaler, 4 par):** 2 par (minst 1 kull) Ejgdetjärnet,

Kämpersvik 10 apr–18 okt (Hans-Olof Johansson, Jan Uddén, Sara Elg m fl).

1 ex (1 revir) Edsvikstjärnet, Grebbestad 14 mars–8 maj (Fredrik Spak, Thomas Carlsson). 1 par (1 kull) Gultjärn, Sannäs 13 maj–18 juni (Lennart Appelqvist). **Munkedal (1 lokal, 1 ex):** 1 ex Dammarna, Hensbacka 5 maj (Lennart Hermansson). **Orust (1 lokal, 1 par):** 2 ad 1 juv Morlanda dammar 16 aug–24 sep (Torbjörn Arvidsson, Stefan Oscarsson, Stefan Avenfors). **Tjörn (1 lokal, 1 par):** 1 par (1 kull) Fällemyrn, Klövedal 23 maj–31 juli (Stefan Mattsson, Nils-Erik Nilsson, Petra Söderqvist). **Stenungsund (1 lokal, 1 par):** 1 par (ruvande) Stenungsunds golfbana, Spekeröd 27 april och 14 maj (Magnus Larsson, Per Undeland). **Kungälv (4 lokaler, 2-4 par):** 1 par Skätte mosse, Torsby 14–19 juni (Magnus Lundström, Björn Dellming, Ingrid Åkerberg m fl). 1-2 ex Golfbanedammarna, Tofta kile 19 juli–5 okt (Agne Gillholm, Peter Hvass m fl). 1 par Smörsundsdammen, Koön 18 apr–25 maj (Peter Strandvik). 1 ex Varbergsdammen, Ytterby 3 maj (Agneta Olsson, Lars Molander). **Öckerö (1 lokal, 1 par):** 1 ad 1 juv Ers vatten 11 aug (Ola Wennberg). **Hisingen (4 lokaler, 4-7 par):** 1 ex Svankällan 17 april (Jan-Åke Norresson). 1 ex (ruvande) Västra Klare mosse, Hisingsparken 16 maj–18 juni (Märtha Boström, Benga Ragnewall m fl). 1 ex Madbäcksdammen, Björlanda 24 juni–3 okt (Bo Brinkhoff). 3-4 par (kullar) Karholmsdammen, Torslandaviken 4 mars–12 sep (Magnus Persson m fl).

Vinterrapporter med 4 ex eller fler: 4-5 ex Sundet, S-nd 4 jan–28 feb och 4 ex Uddevalla hamn 13 feb.

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Par i lämplig häckningsmiljö har rapporterats från 16 lokaler med tillsammans omkring 34 par, vilket är ungefär vad som har rapporterats under de senaste åren. Den senaste heltäckande inventeringen gjordes 2006, då Rune Hixén fick ihop 56 par fördelade på 17 lokaler (se *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2007). Inga höstansamlingar över 50 ex, den största var på 41 ex i Kalvöfjorden, Orust 4 september (Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson). Därefter nådde Borgefjorden, Halsefjorden, Tjörn upp till 23 ex 21 september (Per Undeland) och Torslandaviken hade som mest 19 ex 20 september (Stefan Svanberg).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Ett par gjorde otippat ett häckningsförsök i Skogomedammen, Hisingen 11–25 maj (Per Lundgren, Annika Wetterberg, Bo Brinkhoff m fl). Arten har såvitt känt aldrig tidigare gjort någon ansats att häcka i landskapet. Det är oklart om boet låg i Bohuslän eller i Västergötland. Totalt noterades under året 69 fynd av totalt 80 ex fördelade på januari 5 fynd (5 ex), februari 1 (1), mars 5 (6), april 5 (6), maj 5 (6), juni 3 (3), augusti 5 (7), september 9 (10), oktober 15 (19), november 10 (11) och december 6 (6). Inga rapporter mellan 18 juni och 9 augusti.

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Rapporter om tvåsiffriga antal svarthakedoppingar föreligger från två lokaler: 20 ex i Borgefjorden, Halsefjorden, Tjörn 26 november (Per Undeland) och 14 ex samma lokal 15 oktober (Thomas Liebig, Per Undeland), samt 13 ex i Kalvöfjorden, Orust 12 september (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). Noterbart är också att 6 ex sågs i Borgefjorden 12–13 december (Sven Ängermark, Petra

Stormfågel i vågskum vid Ramsvikslandet, Sotenäs 2 januari 2015. Foto: Peter Grahn

Söderqvist) och 27–28 december (Stefan Mattsson, Peter Nilsson, Jan Johansson). Arten har aldrig konstaterats häcka i Bohuslän och verkar heller inte vara på spridning västerut i landet.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* Rr (ej ad i s-dr)

Under 2013 och 2014 sågs inga svarthalsade doppingar i landskapet, men detta år blev det två fynd: 2 adulta vid Södra inloppet, Marstrandsön-Koön, Kungälv 11 april (*Peter Strandvik, Björn Dellming, Magnus Lundström m fl) och 1 adult i Kalvöfjorden, Orust 4–6 september (Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson, Stefan Mattsson m fl). Totalt finns därmed 33 fynd av 66 ex i Bohuslän.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

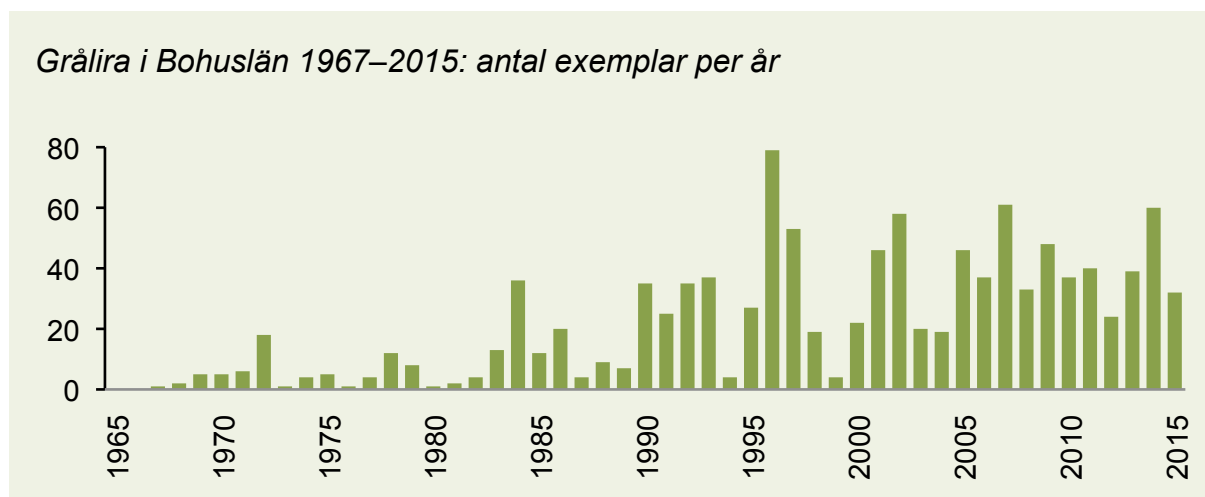
Totalt rapporterades omkring 1540 ex, vilket är något under genomsnittet för de senaste årtiondena. Flertalet sågs i januari och maj. Månadsfördelning var januari 344 ex (15 obsdagar), februari 2 (2), mars 39 (4), april 31 (6), maj 437 (17), juni 143 (9), juli 31 (10), augusti 6 (2), september 111 (3), oktober 130 (4), november 160 (11) och december 110 (9). Majsiffran ger en tydlig vink om vilket skitväder den månaden erbjöd under 2015 – som jämförelse noterades i maj 2014 23 ex fördelade på 5 dagar. Ett diagram över uppträdandet 1990–2014 finns i *Fåglar i Bohuslän 2015* (Fågelåret 2014).

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea* Rr

Arten uteblev under 2014, men detta år gjordes två fynd: 1 ex vid Kråkudden, Hönö 3 juni (Roger Eskilsson m fl) och 1 ex vid Grosshamn, Ramsvikslandet, Sotenäs 24 juli (Bertil Rahm). Därmed har 39 ex noterats i landskapet. Diagram över förekomsten 1970–2013 och per månad återfinns i Fågelåret 2013 (*Fåglar i Bohuslän* 2014).

Grålira *Puffinus griseus*

Totalt rapporterades 33-39 ex fördelat på tolv obsdagar, vilket är en normal utdelning (risk för dubbelräkning bedöms föreligga för 6 ex). Medianen för de föregående tio åren är 38 ex. Månadsfördelningen blev januari 4 ex (4 obsdagar), september 13-14 ex (1 obs-dag), oktober 11-15 ex (3 obsdagar) och november 5-6 ex (4 obsdagar). Arten har nu observerats i januari de senaste tre åren. Högsta dagssiffran på en lokal: 12 ex Kråkudden, Hönö 18 september (Tina Widén, Magnus Rahm, Conny Palm m fl).

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Sammanlagt noterades 22-25 ex spridda på 13 obsdagar, vilket är en högst normal årssumma. Månadsfördelning: maj 3 ex (3 obsdagar), juni 5 (4), juli 12-14 (5) och september 2-3 (1). Medianvärdet för de föregående tio åren (2005–2014) är 22 ex. Hög dagssiffran: 8 ex mot S vid Ramsvikslandet, Sotenäs 19 juli (Lasse Svensson, Petra Söderqvist, Peter Nilsson, Jan Johansson, Jonas Melin).

Obestämd lira *Puffinus/Calonectris*

En obestämd lira har rapporterats: 1 ex vid Klädesholmen, Tjörn 6 juli (Håkan Johnsson).

Stormsvala *Hydrobates pelagicus* Rr

Fem stormsvalor ringmärktes på Måseskär under augusti. Dessutom sågs två sträcka förbi under årets två sista månader, en utanför Tjörn och en utanför Rossö,

Strömstad. Med dessa fynd har 95 ex registrerats i landskapet, varav 50 är från Måseskär.

1 2K+ ringmärktes Måseskär, O-t 4 aug (Kåre Ström, Alexander Ström, Magnus Larsson m fl). 1 ex ringmärktes Måseskär, O-t 8 aug (Kåre Ström, Alexander Ström, Thomas Liebig m fl). 1 ex ringmärktes Måseskär, O-t 21 aug (Kåre Ström, Alexander Ström). 2 ex ringmärktes Måseskär, O-t 22 aug (Kåre Ström, Alexander Ström). 1 ex mot S Klädesholmen, T-n 17 nov (Håkan Johnsson). 1 ex Kockholmen, Rossö, S-ad 6 dec (Martin Kvarnbäck).

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Totalt inräknades 13 ex fördelade på fem obsdagar. Månadsfördelning: januari 1 ex, oktober 3 och november 9. Medianvärdet för 2000-talet är 7 ex. Ett diagram över uppträdandet 1967–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012 (Fågelåret 2011).

1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 2 jan (Magnus Unger m fl). 3 ex Källestén, Ramsviklandet, S-s 25 okt (Lasse Svensson, Petra Söderqvist, Jan Artursson). 1 ex Karingön, O-t 13 nov (Max Allan Niklasson). 1 ex Härmanö, O-t 14 nov (Lasse Svensson). 6 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 nov (Magnus Unger, Magnus Rahm, Gunnar Rosqvist m fl). 1 ex Klädesholmen, T-n 28 nov (Nils-Erik Nilsson).

Havssula *Morus bassanus*

Totalt rapporterades omkring 12 700 ex (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade), som vanligt med reservationen att delvis samma fåglar kan ha räknats på olika lokaler längs kusten samma dag eller samma fåglar återkommit olika dagar eller varit stationära en tid. Ett diagram över uppträdandet 1990–2013 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* 2014 (Fågelåret 2013). Årssumman 2015 är normal för den senaste femårsperioden. Medianen för årssumman är 2650 ex för 1990–2000, 7550 ex för 2001–2010 och 15 300 ex för 2011–2015.

Antalet individer under 2015 var fördelade på januari 1390 ex, februari 25, mars 230, april 200, maj 1370, juni 730, juli 500, augusti 50, september 840, oktober 3240, november 2350 och december 1770.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Storskarvs-kolonierna kontrollerades inte systematiskt under året, men antalet på de platser som besöktes avvek inte mycket från 2014 års siffror. En ny, liten koloni i Strömstad noterades emellertid. Således uppskattningsvis fjorton kolonier med tillsammans drygt 3000 par i Bohuslän 2015.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Häckande toppskarvar hittades i år på ytterligare en ö bland Väderöarna. Beståndet beräknades 2015 bestå av minst 125 par (Tommy Järås, Matti Åhlund). I Kosterhavet inräknades 2710 ex 10–11 september, vilket är nästan lika många som rekordnoteringen i september 2008. På Väderöarna registrerades också en hög siffra, nämligen 1070 ex 28 september. I övrigt rapporterades fler än 100 ex endast

från Måseskär (154 ex 30 oktober). På Väderöarna har 115 individer (boungar och några få adulta) märkts med orange färgring under 2013–2015, och sådana fåglar har under året rapporterats från Torekov i söder till Nord-Koster i norr.

Rördrom *Botaurus stellaris*

En tutande rördrom hördes vid Kollungeröd vatten, Orust 28 mars–6 juni, och 6 april hördes 2 ex på samma lokal (Stefan Oscarsson, Lasse Svensson, Petra Söderqvist m fl). Dessutom gjordes tre vinterfynd: 1 ex vid Karholmsdammen, Torslandaviken, Hisingen 18 januari–10 februari (Kåre Ström m fl), 1 ex vid Långöns vatten, Tossene, Sotenäs 5 december (Thomas Eliasson, Ulf Lindell) och 1 ex vid Karholmsdammen, Torslandaviken 14 december (Christer Fält). Därmed har 79 ex noterats i landskapet.

Ägretthäger *Ardea alba*

Två exemplar sågs i Torslandaviken, Hisingen 6 juni (Magnus Persson m fl), vilket blev årets enda fynd. Därmed har 39 ex påträffats i Bohuslän, varav 34 har setts från och med 2008. Ett diagram över artens uppträdande i landskapet finns i *Fåglar i Bohuslän 2014* (dvs Fågelåret 2013).

Vit stork *Ciconia ciconia*

Den vita storken har varit årlig i Bohuslän åtminstone sedan 2008. I år gjordes fyra fynd: 1 ex vid Hjärteby, Valla, Tjörn 10 maj (Maria Johannessen), 3 ex vid Buderöd, Kode, Kungälv 10–11 juni (Björn Dellming, Peter Hvass, Magnus Lundström m fl), 1 ex vid Leråker, Dingle 5 juli (Lennart Hermansson) och

Rördrom vid Långöns vatten, Sotenäs 5 december 2015. Foto: Thomas Eliasson

Den individmärkta storken hade en förkärlek för lyktstolpar som sittplats. Här vid Kville kyrka i Tanum 7 oktober 2015. Foto: Ingemar Pettersson (www.ipnaturfoto.se)

1 individmärkt ex som sågs på flera lokaler, nämligen överflygande vid Skansberget och Fröland i Uddevalla (Arne Lysell resp. Sussie Carlström), rastande vid Kville i Tanums kommun 7 oktober (Jörgen Olsson, Ingemar Pettersson, Sune Westman), samt överflygande mot S vid Lindholmen i Stenungsund (Per Undeland) och Ödsmåls kile i Kungälv (Anders Åberg) 20 november. Antalet fynd i Bohuslän sedan 1961 är nu omkring 56 bestående av cirka 67 ex.

Ovannämnda individmärkta stork fick sin ring 20 mars 2015 i Mazurien i nordöstra Polen efter rehabilitering. Storken avlästes därefter på Wolin i nordvästra Polen 13 september. Den 20 september upptäcktes den i Högsby i östra Småland och stannade sedan i Högsby och Hultsfreds kommuner fram till 27 september, då den sträckte iväg mot nordväst. Därefter observerades den i Jönköping 28 september–1 oktober, för att dyka upp i Trollhättetrakten 5 oktober, Uddevalla och Tanum 6–7 oktober, samt Fredriksstad i Norge 9–14 oktober. Under dagen 14 oktober förflyttade den sig till Malöga i Trollhättan, där den stannade till 18 november. Därefter sågs den sträcka förbi Stenungsund och Ödsmåls kile 20 november för att sedan dyka upp i Varberg 21 november. I Varberg och Morup stannade den sedan året ut. (Den 4 januari 2016 sågs den dra söderut över Halmstad. Några dagar senare upptäcktes den vid Århus i Danmark.)

Bivråk *Pernis apivorus*

Arten rapporterades regelbundet mellan 9 maj och 1 oktober. Lasse Svensson noterade två hyfsade sträckdagar på Bredfjället, Ljungskile: 54 ex mot S 31 augusti och 32 ex mot S 6 september.

Brun glada *Milvus migrans* Rr

Två observationer gjordes under året: 1 ex mot N vid Urseberga, Storehamn, Orust 29 april (Tommy Järås) och 1 2K+ vid Äsperöd, Uddevalla 9 juli (Lars Viktorsson). Antalet fynd i Bohuslän är därmed uppe i 31 (omfattande totalt 32 ex), och arten har nu setts tre år i rad.

Röd glada *Milvus milvus*

Det glädjar som i Ljungskiletrakten misslyckades med häckningen under både 2013 och 2014 tycks inte ha återvänt till boplatserna detta år. Årssiffran för 2015 blev 38 ex sedda mellan 26 februari och 31 oktober, och det nordligaste fyndet gjordes vid Håby i Munkedal. Under 2014 sågs 45 ex, 2013 109 ex, 2012 26 ex och 2011 47 ex.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Sammanlagt har cirka 364 rapporter om arten lagts in på *Artportalen* under året, vilket är den lägsta summan sedan 2009. Omkring 207 rapporter är från januari–mars, 33 från april–augusti och 124 från september–december. Högsta noteringen vid ett obstillfälle var bara 3 ex (vid Nord-Koster 28 december; Olof Kosterbärg), och högsta dagssumman 12 ex (4 januari samt 28 december; troligen var dock antalet individer lägre än så båda datumen). Sammantaget alltså ett lite avslaget år, även om adulta fåglar sågs under häckningstid på några platser.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från åtminstone 17 lokaler, fördelade på Hisingen 6, Kungälv 4, Uddevalla 2, Stenungsund 1, Lilla Edet 1, Orust 1, Tanum 1 och Strömstad 1. Årets första observation gjordes 30 mars och den sista 25 oktober (1 1K sträckande vid Hummerviken, Öckerö; Thomas Karlsson), näst sista 28 september.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Ett par blå kärrhökar gjorde ett häckningsförsök vid Björlanda skjutfält på Hisingen (Stanley Mattsson m fl). Hanen var färgmärkt och visade sig komma från de Västfrisiska öarna i Holland, och han hade dessutom försökt häcka vid Tjolöholm i norra Halland sommaren 2014. Läs mer om händelsen i *Fåglar på Västkusten* nr 2/2016! Kanske var det de fåglarna som senare sågs i juni och juli: 1 adult hona vid Älvängen, Harestad, Kungälv 3 juni (Magnus Lundström), 1 adult hane vid Sävholmen och Svensby, Säve, Hisingen 6 juni (Anders Hansson, Nils

Abrahamsson) och 1 adult hane vid Solbergaslätten och Ödsmåls kile, Kungälv 21, 24, 27 och 29 juli (Björn Dellming, Anders Åberg, Lars Gustafsson, Stefan Malm). Från januari–februari finns 69 rapporter, nästan samtliga från de södra delarna av landskapet (Hisingen 55, Kungälv 6, Öckerö 1, Tjörn 1, Uddevalla 3, Lysekil 1, Sotenäs 1 och Tanum 1), och från december 13 rapporter (Kungälv 7, Hisingen 3, Tjörn 2 och Orust 1). Antalet individer är naturligtvis långt mindre än antalet rapporter, särskilt när det gäller Hisingensfynden under januari–februari!

Stäpphök *Circus macrourus* Rr

Totalt gjordes 9 fynd av ensamma fåglar mellan 24 augusti och 26 september (bland annat det första fyndet i Stenungsunds kommun), en tangering av rekordsiffran från invasionsåret 2011. Därmed har 37 fynd (lika många ex) gjorts i landskapet, och den kommunvisa fördelningen är följande: Hisingen 11 ex, Orust och Kungälv 6 vardera, Öckerö 5, Uddevalla 3, Tanum 2, samt Lysekil, Munkedal, Tjörn och Stenungsund 1 vardera. Mer om artens uppträdande i landskapet finns att läsa i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2012. Noterbart är också att arten setts årligen sedan 2011, och att den nu passerat ängshöken i antal sedda ex i Bohuslän, 37 ex mot ängshökens 32.

1 ex Ers vik, Rörö, Ö-ö 15 aug (Josua Smedberg). 1 ad hane Ödsmåls kile, K-v 24 aug (Peter Strandvik). 1 1K (Ödsmåls kile-) Harestadsslätten, K-v 3 sep (Peter Hvass, Magnus Lundström). 1 ad hane Öxnäs, Säve, H-n 4 sep (Bo Brinkhoff m fl). 1 1K Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 4 sep (Stefan Mattsson). 1 1K Mudderdammen, Torslandaviken, H-n 5 sep (Magnus Persson m fl). 1 1K Karingön, O-t 14 sep (Max Allan Niklasson). 1 1K Öxnäs, Säve, H-n 19 sep (Karin Magnander). 1 1K Jordhammarsviken, S-nd 26 sep (Ann-Lis Lygnestad).

Ormvråk *Buteo buteo*

Tre rapporter med fler än 100 sträckande ex: 191 ex mot S 20 september och 106 ex mot S 4 oktober vid Bredfjället (Lasse Svensson), samt 120 ex mot SO vid Ödsmåls kile, Kungälv 13 oktober (Mats Raneström).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sista vårfyndet gjordes 16 maj, medan den första höstfågeln sågs 4 september. Den högsta sträcksisiffran var 11 ex mot SO vid Ödsmåls kile, Kungälv 13 oktober (Mats Raneström).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Sammanlagt rapporterades 22 ex under året, fördelade på januari 5, februari 9, september 1, oktober 1, november 3 och december 3. Årsummorna för perioden 2005–2015 har varierat mellan 16 ex 2006 och 59 ex 2012.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Årets första gjuse sågs 28 mars, medan hösten avslutades med fyra oktoberfynd av ensamma fåglar (3, 4, 14 respektive 17 oktober).

Aftonfalk *Falco vespertinus* Rr

Fyra fynd av ensamma aftonfalkar gjordes detta år, varav två gamla hanar på försommaren. Fynddetaljer nedan. Därmed har 41 fynd (42 ex) gjorts i landskapet, fördelade på Uddevalla 11 fynd, Kungälv 7 (8 ex), Orust 5, Hisingen 5, Stenungsund 3, Tanum 2, Tjörn 2, Sotenäs 2, Öckerö 2, Lysekil 1 och Strömstad 1. Liksom under 2014 var det en mindre invasion i Sydsverige under augusti och september, men det året gjordes inga fynd i vårt landskap.

1 3K+ hane Forshällaskolan, U-a 25 maj (Peter Backman). 1 ad hane Stillingstorp, Kareby, K-v 8 juni (Björn Dellming). 1 1K Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 19 aug (Magnus Bladh, Peter Backman, Jan Artursson). 1 1K Hyppeln, Öckerö 30 aug (Thomas Karlsson).

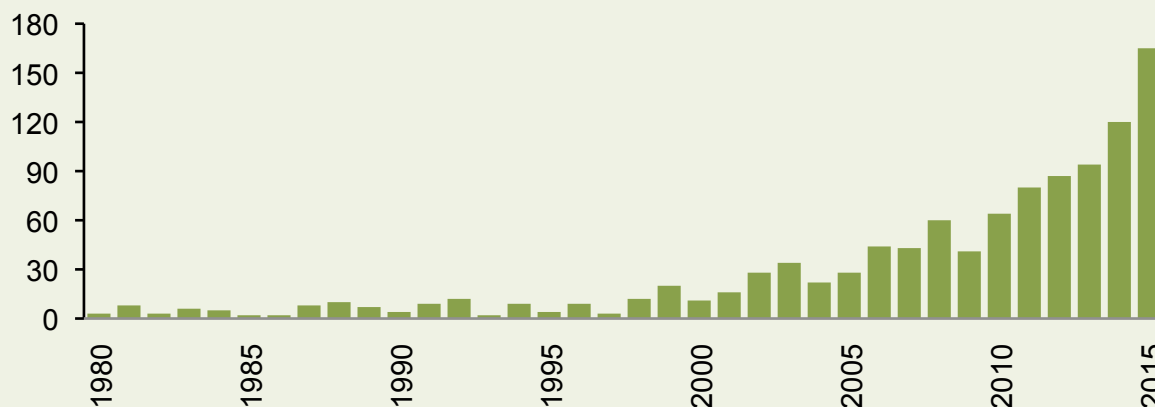
Stenfalk *Falco columbarius*

Tre vinterfynd: 1 ex mot S vid Grosshamn, Sotenäs 9 januari (Christer Olsson, Karl-Gunnar Rehn), 1 ex vid Mollön, Orust 6 februari (Stefan Oscarsson) och 1 ex vid Stubbarna, Rossö, Strömstad 25 februari (Anton Kvarnbäck). Därefter sågs arten regelbundet mellan 5 mars och 31 maj, samt 3 augusti och 28 november. Högsta sträcksiffran var 7 ex mot S vid Nötholmen, Hönö 12 september (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Under året har lärkfalkar noterats mellan 1 maj och 28 september, dessutom ett mycket sent fynd: 1 ex vid Flateberg, Harestad, Kungälv 25 oktober (Agne Gillholm). Totalt har omkring 165 ex rapporterats detta år, vilket är 45 fler än under det tidigare rekordåret 2014. Därmed har rekordet slagits sex år i sträck. Antalet som sågs under sommaren (juni–juli) var rekordhøgt också det: 36 ex. Ett av fynden gällde minst 5 lärkfalkar som födosökte vid Kollungeröd vatten, Orust 21 juni (Osborne Lindberg, Tomas Torstensson, Christina Torstensson); en av falkarna

Lärkfalk i Bohuslän 1980–2015: antal exemplar per år

varnade och attackerade en kråka. Ett permanent revir och två varnande falkar noterades dessutom i Svartedalen i Stenungsunds kommun 20 juni–5 juli (Brita Svensson, Per Undeland). Den hittills enda konstaterade häckningen i Bohuslän ägde rum 2007, men det döljer sig säkerligen något eller några häckande par i landskapet.

Eleonorafalk *Falco eleonora* Rr

Bohusläns första eleonorafalk noterades 20 september vid Runsvallen, Ytterby (Kungälv kommun), då en 2K+individa av mörk morf sträckte söderut över Galgeberget (Lars Gustafsson). Ytterligare tre fynd gjordes i Sverige 2015: 1 3K+ ljus morf vid Ölands norra udde 25 augusti, 1 2K+ ljus morf mot S vid Falsterbo 15 september och 1 2K mörk morf vid Muskmyr på Gotland 16 september. Fynden är de första i landet sedan 2006, och även då gjordes fyra fynd. Totalt har nu 19 fynd registrerats i Sverige.

Jaktfalk *Falco rusticolus* Rr

Observerad på sex lokaler under året med minst minst tre olika individer inblandade (se foton på sidan 7). Sammanlagt finns nu minst 65 fynd i landskapet.

1 ad Uddevallabron med omgivning 5 jan (Peter Backman) och 6–17 feb (Ingemar Pettersson, Peter Nilsson, Kajsa Gustafsson m fl), samt Havstensfjord, U-a 19 feb (Ingemar Pettersson) och 2 mars (Lasse Svensson). 1 2K Kråkudden, Hönö 3 mars (Roger Eskilsson, Lennart Bogren). 1 1K Råssö, Kalvöfjorden, O-t 3 dec (Torbjörn Arvidsson, Stefan Oscarsson). 1 ex Härmanö huvud, O-t 14 dec (Max Allan Niklasson). 1 ad Måseskär, O-t 26 dec (Thomas Liebig). 1 1K Danholmen, Hälleviksstrand, O-t 28 dec (Torbjörn Arvidsson, Stefan Oscarsson). 1 ad Södra Usholmen, Gåsö, L-l 29 dec (Peter Grahn).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Häckningssäsongen 2015 blev besvärlig vädermässigt, men trots det blev det ett normalt år för falkarna i Bohuslän. Totalt noterades 27 häckande par, varav 17 troligen lyckades. Förutom de häckande paren sågs par på ytterligare fem lokaler och även en ensam falk vid något berg. Sannolikt häckade något eller några av dessa par utan att det konstaterades. Vid två av lokalerna var det fråga om återetableringar. Det ena berget hade inte haft falkar sedan 1999 och det andra troligen inte sedan 1950-talet. Häckningsresultatet för de 17 lyckade häckningarna blev minst 37 ungar. Kullar med fyra ungar saknades helt. (Uppgifter från Tommy Järås.)

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Arten rapporterades under häckningstid (april–juli) från omkring 48 lokaler, vilket är betydligt fler än under de föregående fem åren. Vid en av lokalerna konstaterades häckning. I januari–februari noterades vattenrallar på sju lokaler (totalt 9 ex) och i december på 9 lokaler (11 ex).

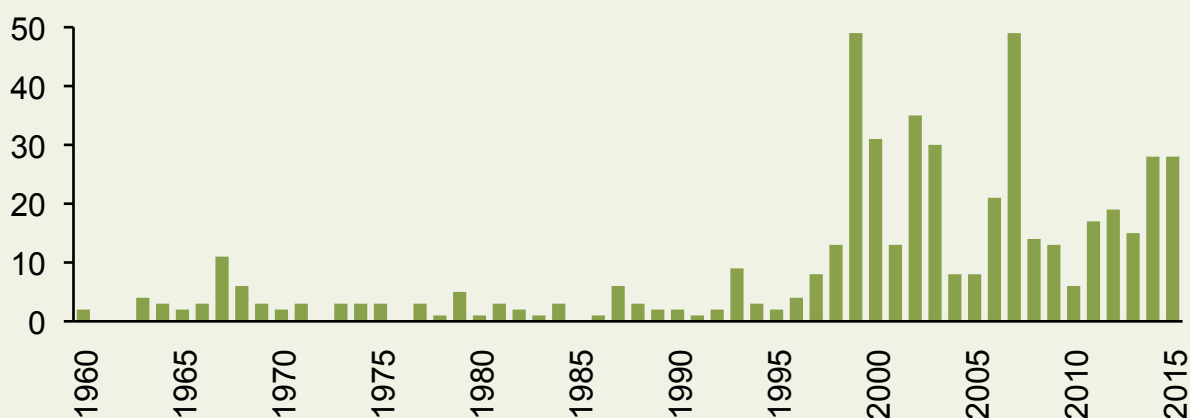
Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Minst två ex hördes spela detta år i Bohuslän: 1 ex vid Nordreälvstranden, Öxnäs, Hisingen 20 maj (Magnus Lundström), samt 1 ex vid Lökebergs kile, Kungälv 11–22 juni (Peter Hvass, Björn Dellming, Roland Berg m fl), och troligen samma fågel som flyttat sig till Tofta kile, Kungälv (ca 6 km SV från Lökebergs kile) 23 juni (Peter Strandvik). Antalet spelande de senaste åren har varit 3 ex 2014, 10 ex 2013, 4 ex 2012, 2 ex 2011 och 1 ex 2010. Ett diagram över artens förekomst under 1967–2010 finns för övrigt i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2011.

Kornknarr *Crex crex*

Precis som under 2014 har 28 spelande kornknarrar rapporterats. Fördelningen mellan kommunerna var Tanum 6, Sotenäs 5, Uddevalla 4, Orust 3, Lilla Edet 2, Tjörn 1, Kungälv 3 och Hisingen 4. Arten hördes under perioden 26 maj–28 juli. Dessutom gjordes ett höstfynd: 1 ex stöttes av hund i Klingsdalen, Bottna, Tanum både 14 och 15 oktober (Thomas Ring). Fynd under hösten är ovanliga, och årets är såvitt känt det hittills senaste i Bohuslän. Till saken hör att Thomas rapporterade en spelande fågel på lokalen 28 juli.

Kornknarr i Bohuslän 1960–2015: antal spelande exemplar

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Under häckningstid (april–juli) noterades arten på 30 lokaler, och häckning konstaterades på nio av dem. Med andra ord exakt samma siffror som under det föregående året. Tre fynd under januari–februari, två i december. Vinterfynden redovisas nedan.

2 ex Sudda, Hönö, Ö-ö 3 jan–7 feb (Nils Abrahamsson, Bengt Karlsson, Owe Hougström m fl). 1 ex Skeppsholmen, Nordre älv, K-v 21 jan (Uno Unger). 1-3 ex Rollsbo-Ryr våtmark, K-v 3–28 feb (Jahn Ekman, Lennart Ryd, Stefan Malm m fl). 1 1K Kollungeröd vatten, O-t 3 dec (Torbjörn Arvidsson, Stefan Oscarsson). 1-2 ex Torslandaviken, H-n 3–28 dec (Ola Wennberg, Tina Widén, Torbjörn Arvidsson m fl).

Sothöna *Fulica atra*

Rapporterad från omkring tolv lämpliga häckningslokaler med tillsammans 30-35 par, men som vanligt saknas uppgifter från flera gamla häckningsplatser. Ejgdetjärnet i Tanum och Torslandaviken bidrog med flest par (6 respektive 10). Ansamlingar med 50 ex eller fler sågs bara i Torslandaviken, där över 100 ex inräknades ett flertal gånger under årets fyra sista månader; de två högsta noteringarna var 230 ex 23 september och 189 ex 21 december (båda Magnus Persson).

Trana *Grus grus*

Arten rapporterades regelbundet mellan 27 februari och 14 oktober, varefter ett fynd gjordes: 1 1K på Tjurholmen, Göta älv, Kungälv 30 november–30 december (*David Klingberg, Peter Strandvik, Britta Svensson m fl). Fågeln var förmodligen skadad, eftersom dess vänstra vinge hängde.

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Rapporterades regelbundet från och med 28 februari. Dessförinnan föreligger ett fynd från Kråkudden (1-2 ex 5 januari), ett från Måseskär, Orust (1 ex 25 januari), ett från Nötholmen, Hönö (1 ex 25 januari), ett från Kopparnaglarna, Dragsmark, Uddevalla (1 ex 18 februari) och ett från Hyppeln, Öckerö (1 ex 22 februari). Högt antal: 250 ex rastade vid Dagsholmarna, Stenungsund 22 mars (Per Undeland). Under december gjordes tre fynd, två vid Kråkudden (1 ex 4 och 18 december) och ett vid Måseskär, Orust (5 ex 26 december). Flertalet strandskator lämnar landskapet redan i augusti, men mindre antal påträffas i ytterskärgården också senare under hösten.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Två fynd detta år: 3 ex vid Härön, Tjörn 20 april (Lasse Svensson, Petra Söderqvist) och 1 ex vid Trälebergs kile, Lysekil 10 maj (*Mats Tunsvik, Per Wohlin, Peter Nilsson, Willy Johansson). Arten sågs årligen 1998–2009, uteblev 2010–2011 och sågs på nytt 2012–2014. Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1967–2012 finns i *Fåglar i Bohuslän* 2013 (Fågelåret 2012).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Arten rapporterades med häckningskriterier från sju lokaler, men några häckningar tycks inte ha konstaterats. Under 2014 gjordes två marsfynd, och det blev ett sådant även detta år: 1 ex vid Torslandaviken, Hisingen 29–30 mars (Fredrik Bothén, Mathias Theander). I övrigt sågs arten mellan 6 april och 24 augusti.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Första vårobsen gjordes redan 21 februari, varefter arten rapporterades regelbundet mellan 27 februari och 4 oktober.

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Två fynd av ensamma fåglar föreligger detta år: 1 ex mot N vid Härmanö, Orust 14 maj (Lasse Svensson) och 1 1K rastande på Hyppeln (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand) och sedan förbiflygande vid Björkö, Öckerö (Peter Hamrén) 4 september. Elfte året i rad med fynd i landskapet, och antalet sedda ex har nu nått 114. Ett diagram över förekomsten 1965–2012 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* 2013 (dvs Fågelåret 2012).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Arten för en tynande tillvaro som häckfågel i Bohuslän, även med hänsyn till att häckningslokalerna sällan besöks av skådare. Vid den historiskt bästa lokalen, Bredmossen i Svarteborg, sågs i år 2 ex 9 april (Lennart Hermansson m fl) och 1 ex 18 april (Thomas Eliasson, My Bäckström-Eliasson). Årets tre högsta noteringar var 120 ex vid Åseby Östergård, Solberga, Kungälv 5 maj (Peter Hvass, Björn Dellming), 103 ex mot S sedda från Safirvägen, Uddevalla 9 augusti (Jörgen Olsson) och 95 ex vid Trälebergs kile, Lysekil 10 augusti (Ingemar Åhlund). Högsta dagssiffran vid Kråkudden, Hönö var 85 ex mot S 2 september (Per Björkman). Årets första ljungpipare noterades 19 mars, varefter arten sågs regelbundet från 7 april till 13 november.

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Ensamma fåglar sågs på olika lokaler 6, 8, 16 och 23 maj, samt 20 och 22 juni. Under höststräcket noterades arten regelbundet från 7 juli till 25 oktober. Högsta dagssiffran vid Kråkudden var blygsamma 15 ex mot S 31 juli, vilket också var årets högsta notering.

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Efter ett fynd i januari (se nedan) dröjde nästa observation till den 14 februari, varefter arten sågs regelbundet till och med 20 november. Fyra decemberfynd avslutade året (se nedan).

Januari: 1 ex Västrabovägen, Nord-Koster 25 jan (gnm Olof Kosterbärg).

December: 42 ex Torslandaviken, H-n 4 dec (Niklas Aronsson). 1 ex Torslandaviken, H-n 12 dec (Magnus Persson). 4 ex Tjurholmen, Göta älv, K-v 29 dec (Lars Erik Norbäck). 1 ex Sotenkanalen, S-s 31 dec (Sussie Carlström, Per Wohlin, Jan Artursson).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Fem förårsfynd av 1-60 ex, varav ett i april (detaljer nedan). Under efteråret sågs arten regelbundet mellan 18 juli och 5 oktober. Höstens två högsta sträcksiffror var ganska låga: 49 mot S vid Kråkudden, Hönö 28 augusti (Stefan Svanberg, Ola Wennberg, Bo Brinkhoff) och 45 ex mot S vid Grosshamn, Ramsviklandet 9 augusti (Eskil Friberg, Fredrik Friberg). Vårens enda sträcksiffra var alltså högre: 60 ex mot N vid Vallerö, Orust 18 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson).

Förår: 6 ex Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 12 april (Jan Johansson, Per Wohlin). 1 ex

Källesten, Ramsvikslandet, S-s 8 maj (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). 60 ex mot N Vallerö, O-t 18 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). 1 ex Valnäs tjärne, Nord-Koster 23 maj (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck). 3 ex Tofta kile, K-v 23 maj (Björn Dellming, Peter Hvass).

Sandlöpare *Calidris alba*

Vårfynd är mycket ovanliga i landskapet, stora flockar likaså. Desto mer anmärkningsvärda är därför de 18 ex som sågs sträcka mot N vid Vallerö, Orust 18 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). Mellan 23 juli och 25 september rapporterades 53 ex, största flocken bestod av 7 ex. Sammantaget alltså 71 ex detta år, vilket är något under medianvärdet.

Småsnäppa *Calidris minuta*

Nio ex fördelade på åtta fynd är den anmärkningsvärt låga summan för 2015. Observationerna gjordes mellan 11 juli och 10 september. Under 2014 uppträdde arten däremot ovanligt talrikt: minst 78 ex, varav tre sågs under våren.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Årets första mosnäppa sågs redan 25 april (vid Tofta kile, Kungälv; Lasse Svensson, Petra Söderqvist), vilket sannolikt innebär nytt fenologirekord för Bohuslän. Under resten av våren noterades arten på elva lokaler mellan 9 maj och 2 juni med 1-5 ex per lokal, medan det under hösten observerades fåglar på sex lokaler mellan 14 juli och 19 augusti med 1-2 ex per lokal.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Vårfynd är mycket ovanliga i Bohuslän, men under 2015 gjordes två: 1 ex vid Hjälmsvik, Kalvöfjorden, Orust 13 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson) och 1 ex vid Torslandaviken, Hisingen 31 maj (Magnus Persson m fl). Under hösten noterades arten mellan 2 juli och 22 september; högsta antalet var 5 ex, vilket bara noterades en enda gång.

Skär snäppa *Calidris maritima*

Bohuslän utom Kråkudden-Bolleskären: Senaste vårobsen 14 maj och första för hösten 10 september. Höga antal under våren: Kosterhavet hyste 5–6 februari 383 ex, varav 277 på Segelskären (Matti Åhlund), och på Flateskär, Måseskär, Orust fanns 91 ex 5 mars (Thomas Liebig). Under efteråret gjordes inga höga noteringar, den högsta var 58 ex på Måseskär 26 december (Thomas Liebig). **Kråkudden-Bolleskären, Öckerö:** Senaste vårobsen gjordes 3 maj och första för hösten 19 september. Toppnoteringen under våren var 120 ex 14 mars (Hans Zachrisson). Noterbart är också att 120 ex fanns på Stora Pölsan och 50 ex på Torrebeskär, båda strax norr om Bolleskären, 5 april (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand). Högsta siffran under efteråret för Kråkudden-Bolleskären var blott 30 ex 26 oktober och 9 november.

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Arten sågs under perioden 8 mars–31 oktober. Den högsta sträcksiffran noterades 26 augusti vid Kråkudden, då 73 ex passerade mot S (Stefan Malm, Torbjörn Arvidsson). De två största rastande flockarna sågs 29 juli: 134 ex vid Svanviks kile, Orust (Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson, Stefan Avenfors) och 100 ex vid Ödsmåls kile, Kungälv (Peter Hvass).

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

Det näst bästa året hittills för arten i landskapet: minst två fynd (minst 6 ex) under våren och minst 6 fynd (minst 9 ex) under efteråret. Totalt alltså minst 15 ex, vilket överträffas endast av år 1985, då ca 26 ex noterades. Ett av julifynden gällde en sydsträckande individ som passerade Kråkudden, Hönö. Fyra-åtta ex sågs vid Breviks kile på Tjörn runt månadsskiftet augusti–september, vilket blott är andra gången arten ses under september i Bohuslän.

Förår: 1 ex Hjälmsvik, Kalvöfjorden, O-t 22 maj (Stefan Oscarsson). Som mest 5 ex Breviks kile, T-n 26 maj–1 juni (Stefan Mattsson, Per Undeland m fl).

Efterår: 1 ex Tofta kile, K-v 9 juli (Mikael Sundberg). 1 ex Svälte kile, Havstensfjord, U-a 21–22 juli (*Rune Hixén, Peter Nilsson, Kenneth Johansson m fl). 1 ex mot S Kråkudden, Hönö 23 juli (Ola Wennberg m fl). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 26 juli (Anders Åberg, Björn Dellming, Peter Hvass). 1 ex Kårsund, Klövedal, T-n 22–24 aug (Jahn Ekman, Nils-Erich Karlsson). Som mest 4 1K Breviks kile, T-n 27 aug–4 sep (Per Undeland, Tomas Torstenson, Krister Svanvik m fl).

Brushane *Calidris pugnax*

Första fyndet för året gjordes 25 april, varefter arten observerades regelbundet mellan 2 maj och 29 september. En eftersläntrare sågs 9 oktober vid Ödsmåls kile, Kungälv (Mats Raneström). Låga siffror noterades när det gäller både största vårflocken (10 ex) och största höstflocken (25 ex).

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Under våren rapporterades arten fram till 3 maj, och under efteråret från 3 september. Månadsfördelningen blev följande (antalet ex är en summering av högsta antal per lokal i respektive månad): Januari 5 lokaler (6 ex), februari 6 lokaler (7 ex), mars 8 lokaler (13 ex), april 12 lokaler (27 ex), maj 3 lokaler (3 ex), september 12 lokaler (20 ex), oktober 26 lokaler (57 ex), november 9 lokaler (16 ex) och december 4 lokaler (5 ex).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Ensamma spelande fåglar hördes under maj på sex lokaler, medan fem fynd (7 ex) gjordes under hösten. Detaljer nedan.

Spelande: 1 ex Ragnhildsholmen, H-n 4 maj (Bodil Nyström). 1 ex Mollön, U-a 9 maj (Per Wohlin, Jörgen Olsson). 1 ex Beteshagen, Rörvik, Stora Överön, K-v 9 maj (Magnus Lundström). 1 ex Älvängen, Harestad, K-v 13 maj (Magnus Lundström). 1-2 ex Tjurholmens naturreservat, Göta älv, K-v 15 maj (Björn Dellming, Peter Hvass). 1 ex Lagmansholmen, Säve, H-n 15 maj (Magnus Persson).

Höstfynd: 1 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, Säve, H-n 4 aug (Magnus Lundström). 1 ex Gamla flygfältet, Torslandaviken, H-n 2 sep (Magnus Persson). 1 ex Skogomedammen, Hökälla, H-n 6 sep (John Thulin m fl). Som mest 2 ex Skogomedammen, Hökälla, H-n 20–24 sep (Tommy Johansson, Fredrik Bothén, Freddy Persson m fl). 2 ex Rogstad/Ejgst, Strömsvattnet, S-ad 2 okt (Matti Åhlund).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Första dragande fågeln rapporterad 9 mars och den sista 30 juli. Arten observerades på 22 lokaler i januari (1 ex utom i ett fall med 2 ex), 4 lokaler i februari (alla med 1 ex) och 10 lokaler i december (alla med 1 ex). Med andra ord något färre vinterkullor än under 2014.

Rödspov *Limosa limosa* (Rr för *islandica*)

Elva fynd av ensamma fåglar, varav fyra bestämda till rasen *islandica*, innebär det bästa året sedan 2006 och 2007, då ungefär lika många sågs. Det finns nu 17 dokumenterade fynd omfattande totalt 24 ex av rasen *islandica* i Bohuslän (och Breviks kile på Tjörn fick sitt femte). Två av höstfåglarna gällde sträckande individer, varav en passerade över Bredfjället, en lite udda lokal för arten.

1 ex Bärby holme, S-nd 12 apr (Per Undeland). 1 ad, rasen *islandica*, Morlandatången och Sjölyckans strand, Norra Morlanda, O-t 23 apr (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Jan Johansson m fl). 1 ad, rasen *islandica* Beläterödsviken, Kollungeröd vatten, O-t 24 apr (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Stefan Avenfors). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 29 apr (Anders Åberg). 1 3K+ Breviks kile, T-n 9–10 maj (Stefan Mattsson, Per Undeland). 1 1K Härholmen, Kalvfjorden, O-t 2 aug (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). 1 1K mot SV Bredfjället, U-a 21 aug (Lasse Svensson). 1 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 18 sep (Magnus Rahm, Lars Eric Rahm, Ulf Persson m fl). 1 1K, rasen *islandica* Breviks kile, T-n 18 sep (Per Undeland). 1 ex rasen *islandica* Karholmsdammen, Torslandaviken, H-n 19 sep (Magnus Persson). 1 ex. Ödsmåls kile, Kungälv 19 sep (Anders Åberg).

Myrspov *Limosa lapponica*

Arten sågs under perioderna 8 april–20 maj och 6 juli–28 oktober. Oftast rörde det sig om enstaka fåglar. De få rapporterna med fler än 20 ex redovisas nedan.

25 ex Nötholmen, Hönö, Ö-ö 9 maj (Peter Sylvén m fl). 24 ex Norums holme, S-nd 21 juli (Per Undeland). 23 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 22 juli (Jon Håkansson, Martin Alexandersson). 30 ex mot SV Kvillehed, Säve, H-n 29 juli (Elon Wismén, Ola Bäckman). 22 ex mot V över Uddevalla tätort 9 aug (Jörgen Olsson, Lars Viktorsson).

Småspov *Numenius phaeopus*

Arten påträffades under perioden 12 april till och med 12 september. Största flocken innehöll inte mer än 19 ex (9 maj).

Storspov *Numenius arquata*

En storspov uppehöll sig på Fotö-Hönö-Öckerö mellan 2 januari och 24 mars (Bengt Karlsson m fl). Noterbart är att en fågel sågs på Hönö-Öckerö-Hyppeln 15 november till 12 december 2014, så fågeln kan ha varit på plats redan då.

Dessutom sågs 1 ex på Måseskär, Orust 5 januari (Thomas Liebig, Magnus Larsson, Christer Lind). Två obsar av förbiflygande ensamma fåglar gjordes vid Kråkudden, Hönö 10 respektive 12 mars (samma individ som på Öckeröarna?). Bortsett från dessa fynd sågs arten regelbundet mellan 23 mars och 31 oktober. Därefter rastade 1 ex vid Kråkudden, Hönö 4 november (Jon Håkansson) och 2 ex på Fotö, Öckerö 20 december (Thomas Karlsson, Lars Bruzell). Sex flockar omfattande minst 100 ex har rapporterats, samtliga mellan 15–21 april, och den största var de 179 ex som sågs vid Ödsmåls kile, Kungälv 21 april (Peter Strandvik).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Årets första drillsnäppor rapporterades 18 april, varefter arten sågs regelbundet fram till 19 september.

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Arten har rapporterats från 27 mars till 5 september detta år.

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Ett fynd gjordes redan 8–9 april (1 ex i vinterdräkt, vid Torslandaviken; Gun-Britt Thor, Kennet Thor, Magnus Rahm m fl), vilket eventuellt är bohuslänskt fenologirekord. Därefter följer ett fynd 18 april, och från och med 28 april till

Dammsnäppa i Torslandaviken, Hisingen 19 maj 2015. Foto: Hans Zachrisson

13 september har arten rapporterats regelbundet. Största flocken bestod av 9 ex (29 juni); i övrigt var det 1-2 ex per fynd och vid två tillfällen 3 ex.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Årets första fynd gjordes 13 april, och från 24 april till och med 21 september sågs arten regelbundet. Därefter två fynd av ensamma fåglar 3 respektive 21 oktober, samt en verkligt långstannande och sen individ: 1 ex uppehöll sig i Svälte kile, Havstensfjord, Uddevalla från 10 oktober och året ut (*Peter Johansson, Peter Nilsson m fl). Några kommentarer på *Artportalen* som antyder någon skada hos fågeln tycks inte finnas. Minst fyrtio skådarbesök gjordes vid lokalen under perioden, säkerligen på grund av gluttsnäppan. Den största flocken under året innehöll inte fler än 32 ex (8 juli).

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis* Rr

Landskapets åttonde dammsnäppa uppehöll sig i Torslandaviken, Hisingen 19–20 maj (Ola Wennberg m fl). Senast arten sågs i Bohuslän var 2011, då 1 ex sågs i Tofta kile, Kungälv 8 maj. De sex tidigare fåglarna sågs 11–17 maj (Torslandaviken) och 12 juni (Ödsmåls kile, Kungälv) 2002; 22 april 2000 (Backeleran, Strömstad); 10 maj 1997 (Nöddökilen, Strömstad och Galtölera, Tanum); 29 juni 1995 (Restenäsön, Uddevalla) och 11 maj 1965 (Skarvik, Hisingen). Samtliga fynd är alltså gjorda från slutet av april till slutet av juni.

Grönbena *Tringa glareola*

Första noteringen gjordes 23 april, sista 2 september. Största flocken bestod av 40 ex (10 maj).

Rödbena *Tringa totanus*

Ett högst ordinärt år för arten i landskapet, då den enbart sågs mellan 18 mars och 19 september och rapporter om höga siffror saknas.

Roskarl *Arenaria interpres*

Utanför ordinarie sträckt看 noterades arten enligt följande: januari 1 fynd (4 ex), februari 2 (5) och december 2 (2). Fynduppgifter nedan. I övrigt observerades 27 ex 3–25 maj (största flocken 7 ex) och 39 ex 18 juli–28 september (största flocken 5 ex).

4 ex Segelskären, T-m 5 jan (Matti Åhlund, Jan Uddén). 4 ex Segelskären, T-m och 1-2 ex Koster sten, Nord-Koster, S-ad 5 feb (båda Matti Åhlund). 1 ex Oxskär, Käringsfjorden, O-t 1 dec (Max Allan Niklasson). 1 ex Eggskär, Klädesholmen, T-n 6 dec (Håkan Johnsson).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Ett junifynd och två fynd under augusti–september gjordes under 2015: 1 hona vid Torslandaviken, Hisingen 18 juni (*Magnus Persson, Benga Ragnewall m fl), 1 ex vid Gula skären, Gåsö, Lysekil 13 augusti (Ingemar Svangren) och 1 1K vid

Sjöris älvs mynning, Färlevfjorden, Munkedal 19 september (Lennart Hermansson, Johan Södercrantz, Kalle Källebrink m fl). Fyndet i Munkedal var det första för kommunen; nu är det bara Stenungsund och Lilla Edet som är utan. Diagram över uppträdandet 1967–2010 och per månad återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2011. Medianvärdet för den senaste tioårsperioden är 3 ex per år. Inräknat årets fynd har 113 ex setts i landskapet.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* Rr

Ett januarifynd vid Kråkudden och tre fynd under september–december fördelade på Lysekil, Kungälv och Tjörn är årets facit, totalt minst 4 ex. Fynddetaljer nedan. Diagram över artens uppträdande 1967–2010 och per månad återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2011. Medianvärdet för senaste tioårsperioden är 4 ex per år. Inräknat årets fynd har 116 ex setts i landskapet.

1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 16 jan (*Lars Carlbrand, Uno Unger, Kåre Ström m fl). 1 1K Stångehuvud, L-l 24 sep (Max Allan Niklasson). 1-2 ex Skallen, Marstrandsön, K-v 30 nov (Magnus Lundström). 1 1K Kårsund, Klövedal, T-n 4 dec (Lasse Svensson, Petra Söderqvist).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* Rr

Under 2014 rapporterades 512 ex, vilket är den hittills högsta årssumman i landskapet. År 2015 var antalet emellertid betydligt blygsammare, 27 ex – det är dock högre än medianvärdet (9 ex) för de senaste 15 åren. Månadsfördelningen var januari 10 ex, maj 3, augusti 1, oktober 4, november 2 och december 7. Diagram över uppträdandet 1967–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Arten sågs regelbundet mellan 7 april och 27 september, därefter ett fynd: 2 ex 17 oktober. En hög sträckssiffra noterades vid Kråkudden, Hönö 12 april, då 16-18 ex sträckte mot S (Magnus Rahm, Karin Magnander, Lars Eric Rahm m fl).

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus* Rr

Blott tre ensamma fåglar sågs detta år, en på våren och två på hösten: 1 adult mot S vid Kråkudden, Hönö 17 maj (Magnus Unger, Ola Bäckman m fl), 1 3K mot S vid Källestén, Ramsvikslandet, Sotenäs 29 augusti (Lasse Svensson, Petra Söderqvist) och 1 1K mot S vid Kråkudden, Hönö 18 augusti (Olof Armini, David Armini). Diagram över uppträdandet 1967–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012.

Storlabb *Stercorarius skua*

Totalt rapporterades 79 ex under 2015. Medianvärdet för den senaste tjugoårsperioden är 107 ex. Antalet individer fördelade sig på januari 4, mars 1, maj 13, juni 14, juli 11, augusti 4, september 7, oktober 6, november 5 och december 14. Storlabbens förekomst i Bohuslän 1967–2008 redovisades i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2009.

Kaspisk trut vid Kråkudden, Hönö 29 november 2015. Foto: Mikael Nilsson

Dvärgmås *Hydrocoloeus minutus*

Under 2014 uppträdde arten i rekordantal: totalt noterades 1300 ex, varav hälften i februari. År 2015 blev årssumman 207 ex, att jämföra med medianen för 2000-talet som ligger på ca 280 ex. Månadsfördelningen var januari 84 ex, april 8, maj 22, juni 5, juli 4, augusti 12, september 39, oktober 4, november 10 och december 19. Från Torslandaviken rapporterades arten så gott som dagligen med 1-3 ex mellan 1 maj och 4 juni.

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* Rr

Två fynd gjordes under våren: 1 3K rastade vid Vadarstranden, Torslandaviken, Hisingen 26 april (Christer Fält) och 1 adult sträckte mot N vid Kråkudden, Hönö 6 maj (*Bo Brinkhoff, Jon Håkansson, Ulf Persson) och sågs också då den passerade Hyppeln en kvart senare (Roger Eskilsson). Därmed har 11 fynd (lika många ex) gjorts i landskapet. De tidigare är från 1992, 1996, 2005, 2011, 2012, 2013 (3 ex) och 2014. Arten var märkligt sällsynt hos oss innan 2011, men nu har det som synes slutligen lossnat.

Kaspisk trut *Larus cachinnans* Rr

En 4K+ kaspisk trut sträckte mot S utanför Kråkudden, Hönö 29 november (*Magnus Rahm, Mikael Nilsson, Lars Eric Rahm m fl). Blott fjärde fyndet i landskapet, och märkligt nog så gjordes det alltså i Öckerö kommun, precis som de tre föregående: 1 1K hittades död i Ersdalen, Hönö 10 augusti 2003, 1 3K rastade vid Kråkudden 10 oktober 2008 och 1 2K sågs utanför Rörö 5 november 2011.

Vittrut *Larus hyperboreus* Rr

Sex fynd av ensamma vittrutar, fyra under januari–mars och två i december. Fågeln som sågs på Hisingen och i Kungälv 1–3 januari var sannolikt samma individ som den vid Lökeberg, Kungälv 29 december 2014 (den hade ett jack i ena vingen). Detta är tredje gången årssumman överstigit 2 ex under 2000-talet; de två tidigare åren var 2001 och 2013, då också 6 ex påträffades. Ett diagram över artens förekomst i Bohuslän 1961–2013 finns i *Fåglar i Bohuslän 2014* (dvs Fågelåret 2013).

1 2K Öxnäs, Säve, H-n 1–3 jan (Göran Gustavsson m fl) och samma fågel vid Älvängen-Harestadsslätten, K-v 3 jan (Magnus Lundström m fl). 1 2K Bolleskären, Hönö 29 jan (Tina Widén, m fl). 1 2K Rörö, Öckerö 7–25 feb (Magnus Unger m fl). 1 2K Härön, T-n 27 mars (Lasse Svensson, Petra Söderqvist). 1 2K+ mot S Klädesholmen, T-n 21 dec (Håkan Johnsson). 1 1K Karholmsdammen, Torslandaviken, H-n 31 dec (Karin Magnander).

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Dagssiffror med 1000 ex eller fler rapporterades under nio dagar: 2, 14, 16 och 17 januari, samt 13, 14, 15, 28 och 29 november. Högsta antal: 9460 ex mot S förbi Kråkudden, Hönö 13 november (Fredrik Bondestam, Henrik Bondestam).

Vittrut i Harestad, Kungälv 3 januari 2015. Foto: Peter Hvass

Vittrut på Rörö i Öckerö kommun 25 februari 2015. Foto: Christer Fält

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Enstaka skräntärnor brukar ses så gott som årligen i Bohuslän; detta år blev det två fynd av ensamma fåglar. Sedan 1961 har därmed 72 fynd (totalt 88 ex) registrerats i landskapet.

1 ex Bovallstrand, S-s 21 juni (Johan Niss). 1 ad Torslandaviken, H-n 4 aug (Ola Wennberg, Karin Magnander, Niklas Aronsson).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Arten uteblev under 2014, men detta år gjordes fem fynd (6 ex) spridda över perioden maj–augusti.

2 ad mot S Klädesholmen, T-n 1 maj (Kristoffer Nilsson). 1 ad Karholmsdammen, Torslandaviken, H-n 30 maj–6 juni (Christer Fält m fl). 1 ad Kårsund, Klövedal, T-n 12 juni (Jahn Ekman, Nils-Erich Karlsson, Stefan Mattsson m fl). 1 ad mot V Krugglö, Kosterfjorden, S-ad 5 juli (Raul Vicente). 1 1K Karholmsdammen, Torslandaviken, H-n 26 aug (Per Lundgren).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Årets första silvertärnor rapporterades från Hyppeln, Öckerö 21 april, varefter arten sågs regelbundet till och med 19 september. Två fynd finns från oktober, båda från Kråkudden, Hönö: 1 1K mot S 22 oktober (Roger Eskilsson m fl) och 1 1K mot S 25 oktober (Per Björkman m fl).

2K-fåglar: 1 ex Tofta kile, K-v 4–6 juni (Magnus Lundström). 4 ex Badstugan, Ramsökalven, S-d 5 juli (Matti Åhlund).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Den första fisktärnan sågs 11 april (i Torslandaviken, Hisingen). Arten rapporterades sedan regelbundet till och med 30 september.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Arten häckade på Kråkholmen på insidan Hönö åren 2012 (10 par), 2013 (10 par) och 2014 (4–5 par), vilket var andra till fjärde häckningstillfällena i landskapet. År 2015 noterades inga häckande par, men arten sågs regelbundet kring Hönö under häckningstid. Öckerö kommun svarade för 95 % av årets totalt 232 rapporter av arten i Bohuslän. Kentska tärnor rapporterades mellan 22 mars och 19 september, och högstanotering för rastande fåglar blev 26 ex i Bredviken, Hönö 7 juni och för sträckande 46 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 9 augusti.

Sillgrissla *Uria aalge*

Årets högsta dagssumma var 562 ex sydsträckande vid Kråkudden, Hönö 14 november (Magnus Rahm, Lars Eric Rahm, Magnus Unger m fl). Inga rapporterade häckningar.

Tordmule *Alca torda*

Några uppgifter från häckningstid vid Bohusläns enda tordmulekoloni, dvs Bonden utanför Skaftö i Lysekils kommun, föreligger inte i år. Däremot sågs 5 ex vid ön 18 mars (Patrik Eld). Den högsta sträcksiffran var 940 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 5 december (Per Björkman, Martin Alexandersson).

Alkekung *Alle alle*

Totalt noterades omkring 800 alkekungar, vilket är något under medianvärdet för den senaste tioårsperioden. De flesta noterades som vanligt i november. Januarisiffran var ovanligt hög. Månadsfördelningen var januari 184 ex, februari 14, oktober 94, november 390 och december 123. Höstens första alkekung sågs 8 oktober och den andra 22 oktober; därefter observerades arten regelbundet året ut. Den högsta dagssumman rapporterades från Kockholmen, Strömstad med 39 ex mot S 29 november (Anton Kvarnbäck).

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Totalt registrerades 65 ex. Månadsfördelning (antal ex): januari 35, februari 3 (varav 1 död), mars 1, juli 1, september 3, oktober 2, november 14 och december 6. Medianen för perioden 2008–2015 är 34 ex per år, medan den för de goda åren i början av 2000-talet är 108 ex per år (2001–2007). I januarisumman döljer sig en sträcksiffra på 18 ex mot S vid Grosshamn, Ramsvikslandet, Sotenäs den 11:e (Peter Nilsson, Per Wohlin, Sussie Carlström m fl). Vårfyndet utgörs av 1 adult som sträckte mot S vid Kråkudden, Hönö 22 mars (Bo Brinkhoff),

och sommarfyndet av 1 1K vid Skårebukten, Bokenäs, Uddevalla 27 juli (Per Stensland). Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1967–2012 finns i *Fåglar i Bohuslän 2013* (dvs Fågelåret 2012).

Skogsduva *Columba oenas*

Arten rapporterades regelbundet mellan 15 februari och 17 oktober, med en efterslänrare 4 november (1 ex sträckande mot SV vid Kråkudden; Jon Håkansson). När det gäller höga antal så sågs en flock på otroliga 150 ex vid Legene, Tossene, Sotenäs 30 juli (Rune Hixén), vilket måste vara den högsta noteringen hittills i landskapet. Rune skriver i kommentaren: ”Helt sanslöst antal! Födosökte på ett fält, blev uppskrämda och flög mot skogen i O. Helt artren flock.” Den näst största ansamlingen var 45 ex vid Öxnäs, Säve, Hisingen 1 april (Benga Ragnevall). Beträffande stora födosökande flockar i resten av landet så sågs upp till 700 ex på Gotland vid ett tillfälle 2015; andra flockar omfattande hundratals individer sågs också på Öland samt i Småland och Skåne.

Ringduva *Columba palumbus*

Tre stäcknoteringar med fler än 2000 ex: 4550 ex mot S vid Basteröd, Klövedal, Tjörn 10 oktober (Kristoffer Nilsson), 3160 mot S vid Rödberget, Bäcke Vik, Tjörn 10 oktober (Nils-Erik Nilsson) och 2000 ex vid Torslandaviken, Hisingen 6 oktober (Ola Wennberg).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

De tre största ansamlingarna under året var 13 ex vid Badhusberget, Lysekil 12 oktober (Ingemar Åhlund), 12 ex vid Norra kyrkogården, Uddevalla 4 november (Jan Johansson) och 9 ex vid Fjällvägen, Uddevalla 3 januari (Sussie Carlström, Per Wohlin)

Gök *Cuculus canorus*

Galande fåglar hördes mellan 28 april och 5 juli, varefter arten sågs regelbundet fram till och med 19 september.

Berguv *Bubo bubo*

Under 2015 registrerades 44 revir – en tillbakagång från förra årets 52 revir, men i nivå med 2010–2013. Återigen ett uselt häckningsresultat, liksom för övriga ugglor 2015. I de 23 revir där häckningsutfallet kontrollerades producerades 9 ungar (exklusive 2 halvstora ungar som prederades). Kommunvis fördelade sig reviren på följande sätt (antal 2014 inom parentes): Strömstad 3 (4), Tanum 2 (4), Sotenäs 4 (4), Lysekil 5 (8), Munkedal 2 (2), Uddevalla 2 (2), Orust 6 (9), Tjörn 7 (8), Stenungsund 2 (3), Lilla Edet 1 (1), Kungälv 7 (6), Hisingen 2 (2) och Öckerö 1 (1).

Hökuggla *Surnia ulula*

Arten uteblev under 2014, men detta år gjordes tre fynd: 1 ex vid Brådal, Tossene, Sotenäs 9 september (Hans-Olof Johansson), 1 ex vid Hönö kyrkogård 16 oktober (Gun-Britt Thor, Kennet Thor m fl) och 1 ex vid Myren och Fykans parkeringsplats, Ramsvikslandet, Sotenäs 29 december (Jan Artursson, Olle Höjer).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Tolv spelande individer noterades, varav två under hösten. Under första halvåret rapporterades 16 ex och under det andra 17 ex, vilket är ungefär samma siffror som under 2014. Rapporteringsfrekvensen har återgått till det normala efter den talrika förekomsten 2011 och 2012.

Hornuggla *Asio otus*

Efter en rekordartad häckningssäsong (28 kullar) under 2014 så är arten nära nog tillbaka på 2013 års nivå: under 2015 hittades tre kullar och fyra ropande fåglar hördes. Inga rapporterade vinteransamlingar.

Jorduggla *Asio flammeus*

Totalt rapporterades omkring 38 ex under året, samtliga ensamma fåglar. De fördelade sig på januari 2, februari 1, mars 1, april 5, maj 6, augusti 1, september 2, oktober 11, november 8 och december 1. Således inga sommarfynd, men tre vinterfynd (se nedan).

Vinterfynd: 1 ex Fossum, T-m 11 jan (Sverker Thoresson, Helena Johansson, Göran Strömberg). 1 ex Strand, Forshälla, U-a 11 jan (Lars Viktorsson, Samuel Almestål, Peter Backman). 1 ex Lammholmsviken, Ö-ö 12 feb (Bo Brinkhoff). 1 ex Johans myr, Nord-Koster, S-ad 13 dec (Olof Kosterbärg).

Pärluggla *Aegolius funereus*

Under föråret hördes 6 spelande pärlugglor (se nedan) och på hösten noterades arten på tre lokaler i Svartedalen, Kungälv. Dessutom omhändertogs en skadad pärluggla i Lysekil i mars. Under 2000-talet är det bara 2009 som haft lika många fynd av denna sparsamt hörda och observerade uggla i Bohuslän.

1 sp Röd, Syd-Koster, S-ad 20–23 apr (hörts ”hela vintern”; Nils Abrahamsson), 2 sp Flötemarken, T-m 26–27 apr (Thomas Carlsson), 1 sp Västra Fjället, M-l 21–22 apr och 5–6 juni (Lennart Hermansson, Jan Johansson, Thomas Ring resp Janne Dahlén), 1 sp Vassbosjön, U-a 21–23 april (Per Wohlin, Sussie Carlström, Agneta Olsson) och 1 sp Rönnäng, T-n 18 maj (Göran Andersson).

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Efter en rekordhög årssiffra 2014 (320 spelande ex) hördes omkring 193 ex detta år, det fjärde högsta antalet hittills. Årets första nattskärra var en fågel som sågs 21 maj; den första spelande hördes 23 maj, den sista 22 augusti. Därefter följer tre obsar gällande ensamma fåglar mellan 9 och 18 september. Samtliga

En av två biätare vid Bö tjärn, Stenkyrka på Tjörn 7 juni 2015. Foto: Neil Crawford

kommuner hade noteringar av spelande nattskärror, även Öckerö (1 ex). Kungälv (39 spelande ex), Uddevalla (38) och Orust (31) hade flest, medan Hisingen och Tanum hade ovanligt få (7 respektive 14), vilket säkerligen beror på blygsammare skådarinsatser.

Tornseglare *Apus apus*

Första observationen för året gjordes 6 maj, varefter arten sågs regelbundet till och med 18 september. Dessutom rapporterades en trolig tornseglare 26 september. Fyra fynd gäller fyrsiffriga antal, varav tre gjordes vid Torslandaviken: 1000 ex 22 maj (Ola Wennberg), 2500 ex 1 juni (Christer Fält) och 1000 ex 19 juni (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson). Det fjärde var de 1000 ex som under två timmar passerade Stenbacken, Uddevalla tätort 10 augusti (Lars Viktorsson).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Två häckningar och ett permanent revir registrerades 2015. Uppgifter om häckningsutfallet saknas dock. Arten rapporterades dessutom från drygt 25 lokaler utanför häckningstid, men i flera fall är det säkerligen samma fågel som visat sig på olika platser. Minst tre övervintrande fåglar i januari–mars (Uddevalla, Stenungsund och Torslanda).

Biätare *Merops apiaster*

Vid Bö tjärn, Stenkyrka, Tjörn sågs 2 ex 7 juni (Neil Crawford), det första fyndet för kommunen. Dessutom sågs 3 ex vid Mölen, Båleröd, Skee, Strömstad 6 augusti (Richard Ottvall). Därmed har 24 fynd av cirka 43 ex gjorts i Bohuslän. Fördelningen mellan kommunerna är Strömstad 5 fynd, Tanum 4, Lysekil 1, Uddevalla 6, Stenungsund 1, Orust 1, Tjörn 1, Kungälv 2 och Hisingen 3.

Härfågel *Upupa epops*

Ett vår- och ett höstfynd: 1 ex Yttre Åsen, Torrgårdsvattnet, Svartedalen, Lilla Edet 11–12 maj (Märta Hagen) och 1 ex Säby, Stenkyrka, Tjörn 13–14 november (Stig Delbert, Ann-Christine Delbert, Lena Selin). Undantaget 1997 har arten varit årlig i landskapet sedan 1985. Ett diagram med härfågels uppträdande i Bohuslän 1965–2013 finns i *Fåglar i Bohuslän 2014* (Fågelåret 2013).

Göktyta *Jynx torquilla*

Tre konstaterade häckningar, detaljer nedan. Därutöver hördes cirka 91 ropande ex runtom i landskapet, vilket är den näst högsta summan hittills (år 2014 hördes cirka 95). Första tytan påträffades 20 april, sista för året 30 augusti. Märkligt nog tycks inga ropande göktytor ha rapporterats från Hisingens bohusdel detta år.

Konstaterade häckningar: 1 par Brevik, Syd-Koster, S-ad (Jan Lövgren). 1 par Hovenäset, S-s (Nils Gabrielsson). 1 par Lilla Kärr, Bokenäs, U-a (Sivert Bergman).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Fyra konstaterade häckningar har rapporterats; fynddetaljer nedan. Därutöver gjordes observationer under häckningstid (definierad som 25 mars–7 juli) vid cirka 88 lokaler, flest i Uddevalla (15), Stenungsund (11) och Hisingen (11). Samtliga kommuner hade sådana noteringar.

Konstaterade häckningar: 1 par Halvorsäng, H-n (Johan Svedholm). 1 par Halleröds gård, H-n (Tommy Järås). 1 par Forshällaskolan, U-a (*Sebastian Korpi, Mikael Korpi, Ingela Björkdal). 1 par Sandvik, Krokstrand, S-ad (Lasse Hallenfur).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Fyra rapporter detta år, samtliga under efteråret: 1 ex vid Åslån, Herrestadsfjället, Uddevalla 12 augusti (Jan Johansson), 1 hane vid Hålt, Svartedalen, Stenungsund 10 oktober (Britta Svensson), 1 ex vid Brådal, Tossene, Sotenäs 15 oktober (Hans-Olof Johansson) och 1 ex vid Kampetorp, Vassbotten, Tanum 17 oktober (Pål Kindblom).

Korttålräka *Calandrella brachydactyla* Rr

Bohusläns sjätte och sjunde korttålräka hittades lustigt nog på samma dag: 1 ex på Vallerö, Orust 9 maj (Stefan Oscarsson) och 1 ex på Lökholmen, Kosterfjorden, Strömstad samma datum (Matti Åhlund). De tidigare fynden av arten är gjorda i maj 1993, juni 1995, maj 2002, december 2004 och september 2014. Inräknat årets fynd är fördelningen mellan kommunerna Uddevalla 4 ex, Hisingen 1, Orust 1 och Strömstad 1. Det verkar inte ha varit något anmärkningsvärt stort inflöde av korttålräkor i Sverige eller Norge denna vår. De två fynden ovan är de enda från Västsverige under 2015, men det sågs ett ex vid Mandal, Vest-Agder (i allra sydligaste Norge) två dagar senare.

Trädlärka *Lullula arborea*

En trädlärka flög förbi Sandvik, Torslanda, Hisingen 21 februari (Christer Fält). Nästa fynd gjordes 8 mars, varefter arten sågs regelbundet fram till och med 28 oktober. Inga vinterfynd.

Sånglärka *Alauda arvensis*

Upp till 15 ex höll till vid Torslandaviken på Hisingen hela januari. Ytterligare två fynd gjordes under månaden: 1 ex vid Tofta kile, Kungälv 1 januari (Peter Hvass, Kent-Ove Hvass) och 1 ex vid Draget, Malmön, Sotenäs 23 januari (Hans-Olof Johansson). På andra lokaler började arten uppträda från 18 februari. I december fanns upp till 3 ex vid Torslandaviken månaden ut. I övrigt under årets sista månad gjordes fyra fynd av ensamma sånglärkor; detaljer nedan.

1 ex Svartehällorna, Nord-Koster, S-ad 12 dec (Olof Kosterbärg). 1 ex Ramsön, S-nd 13 dec (Håkan Aronsson). 1 ex Kärrebergs by, Stala, O-t 17 dec (Stefan Avenfors). 1 ex Svälte kile, Havstensfjord, U-a 28 dec (Stig Carlsson).

Berglärka *Eremophila alpestris*

En hyfsad årssumma, liksom de två föregående åren: 7-9 fynd omfattande 29-41 ex beroende på om de återkommande vinterflockarna på Kaurö och vid Torslandaviken behandlas som separata fynd eller inte. Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1980–2010 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2011.

3 ex Torslandaviken, H-n 1 jan–19 apr (Anders Kronhamn m fl). 15 ex Kaurö, T-n 5 jan, 5 och 21 feb, samt 5 ex 12 mars (Stefan Mattsson). 1 hona Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 26 maj (Jahn Ekman). 3 ex Kaurö, Tjörn 18 okt, samt 9 ex 21 nov (Stefan Mattsson). 1 ex Hummerviken, Ö-ö 1–2 nov (*Thomas Karlsson, Bengt Karlsson, Bo Brinkhoff). 3 ex Torslandaviken, H-n 24 okt–31 dec (*Stig Fredriksson, Karin Magnander, Christer Fält m fl). 3 ex Karingön, O-t 23 nov (Max Allan Niklasson). 2 ex Oxskär, Karingöfjorden, O-t 1 dec (Max Allan Niklasson). 4 ex Saltösnippan, Saltö, S-ad 7 dec (Matti Åhlund).

Backsvala *Riparia riparia*

Arten rapporterades mellan 19 april och 19 september. Aktiva kolonier har rapporterats från Sköllunga, Ucklum, Lilla Edet (30 par); Hökälla, Hisingen (15 par); Lysegården, Kungälv (10-15 bohål); Dösebacka, Kungälv (20 par) och Rishageröd, Hjärtum, Lilla Edet (15 par). Som vanligt saknas uppgifter från flera tidigare häckningslokaler. Största ansamlingen var 500 ex vid Torslandaviken 22 maj (Ola Wennberg).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Årets första ladusvalor upptäcktes 12 april, varefter arten sågs regelbundet fram till och med 24 oktober. Största rapporterade ansamlingen: 600 ex vid Torslandaviken 22 september (Ola Wennberg).

Rostgumpsvala, Hjälmviks by på Orust 14 maj 2015. Foto: Max Allan Niklasson

Rostgumpsvala *Cecropis daurica* Rr

Landskapets sjunde fynd av arten: 1 ex Hjälmviks by, Stala, Orust 14 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson m fl). De tidigare fynden, samtliga gällande ensamma fåglar, gjordes vid Grebbestad, Tanum 5 juni 1976; Torslandaviken, Hisingen 3 och 6–9 maj 2005; Lammön, Sannäsfjorden, Tanum 13 april 2008; Kåvaneberget, Munkedal 24 april 2012; Mollön, Uddevalla 3–5 maj 2014 och Brevik, Öckerö 21 maj 2014. Denna ökande fyndfrekvens var väntad, då artens förekomst i landet sedan flera år ökat undan för undan.

Hussvala *Delichon urbicum*

Första hussvalan för året sågs 18 april, sista 27 september. Största ansamlingen: 500 ex vid Torslandaviken 22 maj (Ola Wennberg).

Större piplärka *Anthus richardi* Rr

Ett fynd gjordes detta år: 1 ex vid Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs 30 september (Per Wohlin). Med undantag för 2011 har arten påträffats varje år under 2000-talet. Därmed föreligger 32 fynd (33 ex) i landskapet, samtliga gjorda mellan 11 september och 4 november. Exakt en fjärdedel av fynden har gjorts just på Ramsvikslandet.

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Första vårobservationen 19 april, sista för hösten så sent som 18 oktober (1 ex vid Hönö kyrkogård; Hans Zachrisson, Tina Widén), vilket eventuellt är fenologirekord för hösten. Det näst sista fyndet gjordes 30 september.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Detta år gjordes totalt 28 fynd av 29 ex, den tredje högsta årssumman hittills efter 2013 (49 ex) och 2014 (44 ex). Ett av fynden gjordes under våren, 1 ex vid Morlandatången, Orust 12 maj (Stefan Oscarsson), övriga mellan 19 augusti och 27 september.

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta* Rr

Ett fynd detta år: 1 ex vid Mudderdammen, Torslandaviken, Hisingen 21–22 november (*Christer Fält, Karin Magnander, Tommy Johansson). Därmed har ca 51 fynd (ca 63 ex) gjorts i landskapet. Arten sågs årligen mellan 1998 (då förstafyndet i Bohuslän gjordes) och 2012, för att sedan utebli 2013 och återkomma 2014. De fem senaste åren som arten har setts (dvs 2010–2012 och 2014–2015) har det bara rört sig om ett ex per år. Vattenpiplärkan har förmodligen ännu inte hämtat sig efter de kalla vintrarna 2009–2010 och 2010–2011.

Antalet sedda exemplar i Sverige nådde en topp 2003 med 180 ex; sedan dess har dock årssumman minskat kraftigt. Totalt gjordes 27 fynd av 34 individer i Sverige 2015, vilket dock öveträffar de blott 15 ex som noterades i landet 2011. Utvecklingen i Bohuslän har gått i samma riktning. Högsta årssumman, 13 ex, är från 2005, varefter antalet sjunkit undan för undan. För Bohusläns del verkar dock minskningen ha börjat redan innan de två stränga vintrarna.

Gulärkla *Motacilla flava*

Årets första gulärleobs gjordes 19 april, den sista 4 oktober. De tre högsta noteringarna gjordes under höststräcket: 820 ex mot S vid Nötholmen, Hönö 20 augusti (Jon Håkansson), 1420 ex mot S vid Hyppeln 23 augusti (Roger Eskilsson, Per Björkman) och 450 ex mot S vid Mollön, Uddevalla 25 augusti (Sussie Carlström, Jan Johansson, Kenneth Johansson m fl).

Gulärkla, underarten flava *Motacilla flava flava*

Underarten ”sydlig gulärkla” rapporterades från 15 lokaler och på nio av dem under omständigheter som kan tyda på häckning. Förutom vid Torslandaviken handlade det om enstaka par eller individer.

Forsärkla *Motacilla cinerea*

Två fynd under januari, varav ett gällde en långstannare (som också sågs i området 30 december 2014), och ett under december. Fynddetaljer nedan. I övrigt sågs arten regelbundet mellan 11 mars och 6 november, därefter ett fynd 16 november och ett

29 november (se nedan vad det gäller sista datumet).

Vinterfynd: 1 ex Strävlidens reningsverk-Akzo Nobel, S-nd 1 jan–21 feb (Thomas Liebig, Christer Lind m fl). 1 ex Lillhagsparken, H-n 18 jan (Kåre Ström, Jan Krantz). 1 ex Svenshögenviken, Stora Hällungen, S-nd 29 nov (Lasse Svensson) och 1 dec (Pia Österlund).

Sädesärila *Motacilla alba*

Två fynd i januari, ett i februari och tre i december, se nedan för detaljer. I övrigt sågs arten mellan 8 mars och 23 november. Årets högsta notering blev en sträcksiffra från Hyppeln 17 april, då 365 ex sträckte mot N (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand). Fynd av den engelska rasen/underarten redovisas under nästa rubrik.

Vinterfynd: 1 ex Strävlidens reningsverk, S-nd 1 jan–8 feb (Thomas Liebig, Christer Lind, Lasse Svensson m fl). 1 ex Nordösundet, Lycke, K-v 23 jan–2 feb (Kåre Ström, Jan-Börje Börjesson, Anne-Marie Barregren m fl). 1 ex Åstol, T-n 7 feb (Anders Alander). 1 ex Rådhusberget, Strömstad 28 nov–30 dec (Lars Åke Karlgren). 1 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 2 dec (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 1 ex Hasselbacken, Gunnesby, Säve, H-n 31 dec (Magnus Lundström).

Sädesärila, underarten yarrellii *Motacilla alba yarrellii* Rr

Fem fynd av ”engelsk sädesärila” detta år, tre i mars, ett i april och ett i maj. Fynddetaljer nedan. Se också under nästa rubrik.

1 hane Ramsö, Koster, S-ad 8 mars (Kristina Dane, gnm Nils Abrahamsson). 1 ad hane Långåker, Havstenssund, T-m 19 mars (Ingemar Åhlund, Rune Hixén). 1 hane Basteviken, Nord-Koster, S-ad 23 mars (Olof Kosterbärg). 1 honfärgad Mudderdammen, Torslandaviken, H-n 10–11 apr (Ola Wennberg m fl). 1 3K+ hane Valsäng, Klövedal, T-n 6–9 maj (*Per Undeland, Kristoffer Nilsson, Stefan Mattsson).

Sädesärila, alba x yarrellii *Motacilla alba alba x yarrellii*

1 ex vid Valsäng, Klövedal, Tjörn 7 maj (Per Undeland, Stefan Mattsson). Enligt rekommendationen i följande länk <http://www.skof.se/rrk/nyheter.php?typ=bestamning&nyhet=yarrelli> rapporterades denna som *alba x yarrellii*. Inget motsade dock hona *yarrellii*, men konfirmerande detaljer ej sedda.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Största flocken under våren var 150 ex (Backaplan, Hisingen i januari), och sista vårrapporten kom 19 april. Första höstnoteringen var från 18 oktober. Den högsta rapporterade siffran under efteråret var 600 ex (Lysekil i november).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Rapporterad från omkring 40 lokaler under året, varav cirka tio under omständigheter som tyder på häckning (bara en konstaterad). Utan riktade inventeringar är det svårt att säga något om beståndsstorleken.

Järnsparv *Prunella modularis*

Den osedvanligt milda vintern gav många fynd av övervintrande järnsparvar, oftast iakttagna vid fågelmatningar. Sammanlagt 22 ex – inga norr om Lysekil.

Obestämd näktergal *Luscinia luscinia/megarhynchos*

En fågel som delvis sjöng som en sydnäktergal och delvis som en vanlig näktergal hördes vid Älvbacken, Kornhalls färjeläge, Harestad, Kungälv 23–29 maj (Magnus Lundström, Peter Strandvik m fl). Fågeln infångades inte (för exempelvis DNA-analys), varför bestämningen fortfarande är oklar. Sången finns inspelad.

Näktergal *Luscinia luscinia*

Omkring 172 sjungande näktergalar har registrerats, vilket är aningen under medianen för perioden 2004–2014. Kommunfördelning för de senaste fem åren återfinns nedan. Sjungande fåglar har rapporterats under perioden 2 maj till 9 juli, därefter noterad på andra sätt fram till 18 augusti.

	S-ad	T-m	S-s	M-I	L-I	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö	Sum
2011	3	5	17	0	11	3	2	21	11	0	19	63	21	176
2012	11	2	20	0	10	2	1	20	6	0	21	55	30	178
2013	6	7	23	10	6	3	5	15	13	2	28	50	13	181
2014	6	7	15	0	3	2	3	21	13	3	18	72	40	203
2015	3	4	21	1	4	0	4	26	10	2	24	44	29	172

Blåhake *Luscinia svecica*

Ännu ett ganska mediokert år: 16-18 rastande ex har rapporterats, varav 14-16 på våren (13–25 maj) och 2 under hösten (2 ex, båda 20 september). Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1976–2008 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2009.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Ingen konstaterad häckning i Bohuslän i år, däremot ett revir 27 april–13 juni vid Kasen, Uddevalla, där också ett par sågs 10 maj (Kenneth Johansson, Jan Johansson, Owe Hougström m fl) och en trolig årsunge 27 juli (Johan Svedholm). Ett vinterfynd: 1 ex på Ramsön, Stenungsund 1 februari (Håkan Aronsson, Pia Österlund). Därutöver gjordes ca 23 fynd under perioden 29 mars–17 november.

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Årets första rödstjärt rapporterades 25 april, den sista 8 oktober (och den näst sista 23 september).

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Arten sågs mellan 27 april–26 september, varefter 1-2 ex sågs vid Torslandaviken, Hisingen fram till 15 oktober.

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola* Rr

Tre fynd i första halvan av mars och ett i maj: 1 hona vid Myren, Härmanö, Orust 8 mars (Lasse Svensson), 1 hane vid Långåker, Havstenssund, Tanum 11 mars (Sara Elg), 1 hona vid Mudderdammen, Torslandaviken, Hisingen 11 mars (Lennart Hansson) och 1 hane vid Vadet, Härmanö, Orust 3 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson m fl). Därutöver sågs en obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta, se nästa rubrik. Därmed har arten setts 51 gånger (55 ex) i landskapet; dessutom finns 11 fynd (lika många ex) av obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta. Den svarthakade har också varit årlig ända sedan år 2000. Ett diagram över uppträdandet i landskapet 1993–2013 finns i *Fåglar i Bohuslän 2014* (Fågelåret 2013).

Rättelse: I Fågelåret 2008 sägs att en hona sågs vid Gamla flygfältet, Torslandaviken, Hisingen 21 mars 2008. Korrekt datum är 21 april 2008.

Obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta *Saxicola rubicola/maurus* Rr

En hane av detta artpar sågs på Hyppeln i Öckerö kommun 4 september (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand). Därmed finns 11 fynd (lika många ex) av obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta i Bohuslän.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Arten sågs detta år mellan 28 mars och 4 november.

Ringtrast *Turdus torquatus*

Vårfynden gjordes mellan 11 april och 18 maj, och totalt rapporterades minst 200 ex under perioden (konservativt räknat som summan av maxantalet för varje lokal). Sotenäs och Strömstad stod i en klass för sig, men samtliga kommuner hade obsar. De två största ansamlingarna redovisas nedan. Under hösten sågs 10 ex mellan 3–24 oktober, en notering gällde 4 ex och återfinns nedan.

De två största ansamlingarna under våren: 14 ex Stubbarna, Rossö, S-ad 24 apr (Anton Kvarnbäck). 12 ex Valnäs, Nord-Koster, S-ad 20 apr (Olof Kosterbärg). **Höstansamling:** 4 ex Hällingdalen, Ramsviklandet, S-s 11 okt (Lasse Svensson, Petra Söderqvist).

Taltrast *Turdus philomelos*

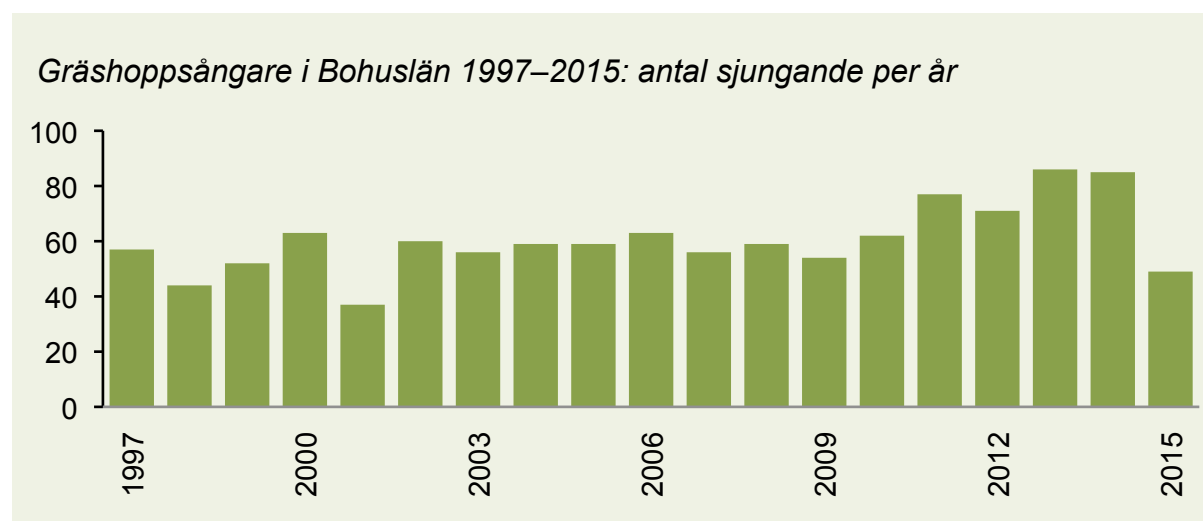
Fyra fynd (7 ex) gjordes mellan 4 januari och 22 februari. Därefter regelbundet rapporterad från 8 mars till årets slut, även om observationerna kom glesare i november (10 fynd av totalt 14 ex) och december (4 fynd av totalt 5 ex).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Fyra fynd (minst 7 ex) gjordes mellan 1–11 januari och 9 fynd (14 ex) under februari. Därefter observerad regelbundet från 4 mars fram till 17 november. Året avslutades med två fynd (minst 4 ex) 13–27 december. Några större ansamlingar har inte rapporterats detta år.

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Sammanlagt har bara omkring 49 sjungande fåglar rapporterats, vilket är den lägsta årssumman sedan 2001. Förklaringen kan tänkas vara lägre aktivitet på både skådare och nattsångare på grund av ogynnsamt väder. Under 2013 och 2014 låg antalet på 86 respektive 85 sjungande gräshoppsångare, vilket är de två högsta resultaten hittills. Som vanligt dominerar Hisingen (ca 20 ex), följd av Kungälv (9), Tanum (9), Munkedal (3), Uddevalla (2), Orust (2), Lilla Edet (2), Tjörn (1) och Lysekil (1). Arten hördes sjunga under perioden 1 maj–4 augusti, därefter bara ett fynd: 1 ex ringmärktes vid Röda Grind, Kungälv 27 september (Stig Carlsson, Björn Dellming).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Tre sjungande flodsångare påträffades i Bohuslän 2015. Arten har uppträtt årligen sedan 2006, och antalet fynd är nu uppe i 59 (lika många ex).

1 sj Tomtebacken, Gullö, Säve, H-n 20 maj (Lena Olsson). 1 sj Torps gård, Hjærtum, L-E 27 maj–21 juni (Lasse Svensson, Petra Söderqvist, Stefan Malm m fl). 1 sj Angård, Brastad, L-l 15-18 juni (Anders Fransson, Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson m fl).

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Totalt har 48 sjungande sävsångare rapporterats, vilket är den lägsta årssumman sedan 2004, då 34 hördes. Under rekordåret 2014 rapporterades 79 sjungande fåglar; man får väl anta att skådaraktiviteten var lägre i år (se också gräshoppsångare). Fördelningen mellan kommunerna var som följer: Hisingen

23 ex, Kungälv 16, Tanum 2, Lilla Edet 4, Orust 2, Stenungsund 1 och Munkedal 1. Den första sjungande fågeln hördes 1 maj, och den sista 29 juli. Vid Sudda på Hönö märkte Björn Zachrisson 1 ex 30 juli och 1 ex 23 september (sistnämnda datum utgör också sista rapportdag för året), däremellan gjordes tre obsar (4 ex) i Kungälv och på Hisingen under perioden 3–16 augusti.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Sjungande kärrsångare hördes regelbundet under perioden 12 maj–22 juli. Vid Sudda på Hönö ringmärkte Björn Zachrisson 15 ex mellan 24 juli och 12 augusti; därefter gjordes en enda obs i landskapet: 1 ex Kårsund, Klövedal, Tjörn 22 augusti (Jahn Ekman).

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Den första rörsångaren sjöng 28 april, medan den sista sjungande rapporterades 5 augusti. Årets sista fynd utgjordes av en ringmärkt fågel vid Sudda, Hönö, Öckerö 10 oktober (Björn Zachrisson), där för övrigt 63 rörsångare ringmärktes under höstsäsongen. Den näst senaste observationen gjordes 29 september.

Härmsångare *Hippolais icterina*

Sjungande härmsångare rapporterades mellan 11 maj och 14 juli. Den sista observationen för året gjordes 23 augusti, den näst sista var en fågel som ringmärktes vid Sudda på Hönö 13 augusti.

Höksångare *Sylvia nisoria*

En 1K höksångare ringmärktes vid Grosshamn, Ramsvikslandet, Sotenäs 10 augusti (Peder Kinberg, Thomas Ring), vilket blev årets enda fynd. Senaste gången arten konstaterades häcka i landskapet var 2011, vid Tjurpannan i Tanum. En genomgång av höksångarens historik i Bohuslän återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2011.

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Rapporter om sjungande ärtsångare finns mellan 25 april och 26 augusti. Arten sågs sedan mer eller mindre regelbundet fram till 20 oktober.

Törnsångare *Sylvia communis*

Sjungande fåglar hördes mellan 27 april och 18 augusti, varefter arten rapporterades fram till 26 september.

Trädgårdssångare *Sylvia borin*

Sjungande trädgårdssångare hördes från 3 maj till 14 juli. Arten observerades sedan till och med 27 september.

Årets enda höksångare fångades och ringmärktes vid Grosshamn, Ramsviklandet, Sotenäs 10 augusti 2015. Foto: Peder Kinberg

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Januari bjöd på 6 fynd (ex), februari saknade fynd och mars hade 3 fynd (ex).

Därefter dröjde det till 14 april, då den första sjungande svarthättan hördes.

Sista sjungande svarthättan hördes 3 augusti. Året avslutades med 6 fynd (7 ex) i november och 5 fynd (ex) i december.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* Rr

Hela 10 ex påträffades mellan 20 september och 31 oktober detta år, vilket är rekord och höjer antalet ex till totalt 53 i landskapet. Öckerö kommun står för hälften av årets summa, och endast 2 ex sågs norr om Öckerö-Hisingen-Kungälv.

Vid Vivik på Björkö sågs först 1 ex 1 oktober, varefter 2 ex sågs 3–4 oktober. Arten har noterats under tretton av de senaste sexton åren. I *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012 finns en översikt av fynden 1969–2011.

1 ex Björlanda skjutfält, H-n 20 sep (Karin Magnander m fl). 1 ex Klarviksvägen, Björkö, Ö-ö 27 sep (Kristoffer Lager, Peter Hamrén). 1 ex Rollsbo, K-v 28 sep (Magnus Lundström). 1 ex ringmärkt Sudda, Hönö, Ö-ö 29 sep (Björn Zachrisson, Lennart Bogren). Som mest 2 ex Vivik, Björkö, Ö-ö 1–4 okt (Peter Hamrén, Mathias Theander m fl). 1 ex Stubbarna, Rossö, S-ad 1 okt (Anton Kvarnbäck). 1 ex Strande ö, Resteröd, U-a 5 okt (Tommy Ek). 1 ex Kölvik, Björkö, Ö-ö 18 okt (Per Karlsson Linderum, Kristoffer Lager). 1 ex Småbåtshamnen, Torslandaviken-Skeppstadsholmen, Torslanda 30–31 okt (Christer Fält).

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*)

Den första grönsångaren hördes sjunga 25 april och den sista 3 juli, medan den sista noteringen för året gjordes 30 augusti och näst sista 19 augusti.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Ett januarifynd (detaljer nedan). Första sjungande fågeln hördes 17 mars, sedan allmänt sjungande från 28 mars. Året slutade med 11 fynd (12 ex) i november och 1 fynd/ex i december (detaljer nedan). Dessutom gjordes två fynd av sibirisk gransångare, se nästa rubrik.

Vinterfynd: 1 ex Askesby Högen, Säve, H-n 21 jan (Benga Ragnewall). 1 ex Nordreälvstranden, Öxnäs, Säve, H-n 12 dec (Tina Widén).

Gransångare, underarten *tristis* *Phylloscopus collybita tristis* Rr

Bohusläns tredje och fjärde bekräftade fynd av denna underart: 1 ex vid Byn, Rörö, Öckerö kommun 30 oktober (Per Björkman, Stefan Svanberg) och 1 ex vid Torslandaviken, Hisingen 3 december (Niklas Aronsson) och 28 december (Peter Nilsson, Jan Johansson). Det första fyndet gjordes vid Torslandaviken, Hisingen 3 december 2012 och det andra på Måseskär, Orust 23 september 2014. Underarten har säkerligen tidigare varit förbisedd på grund av att viss förvirring rått angående vilka karaktärer som varit utslagsgivande, och inte minst för att Raritetskommittén under lång tid endast behandlade handhållna fåglar av rasen. Numera bedöms underarten av de regionala rapportkommittéerna.

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Första obsen gjordes 16 april, medan den första sjungande fågeln hördes 18 april; mer allmänt sjungande från 22 april. Regelbundet rapporterad fram till 30 september, därefter två fynd (3 ex) 4 oktober och ett i början av november: 1 ex Ers vik, Rörö, Öckerö kommun 4 november (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). Bo beskrev i sin kommentar fågeln som ”i något dåligt skick” där den höll till i strandens mållor och buskage. Såvitt känt är detta det senaste fyndet hittills i landskapet. Det senaste dessförinnan var från 29 oktober 2008, då en lövsångare ringmärktes vid Industriängarna i Stenungsund.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* Rr

Efter två år utan fynd sågs arten på nytt i Bohuslän, tre fynd av ensamma fåglar, vilket är nytt årsrekord. Innan årets skörd hade bara ett höstfynd gjorts, i år blev det två till. Majfågeln ringmärktes vid Grosshamn. Därmed har 17 fynd (18 ex) gjorts i landskapet, fördelade på Orust 6 (7 ex), Öckerö 4, Sotenäs 3, Tjörn 2, Tanum 1 och Hisingen 1. Månadsfördelningen är april 8 ex, maj 7 och oktober 3.

1 2K, troligen hona, ringmärkt Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 25 maj (Peder Kinberg). 1 hane Karingön, O-t 11 okt (Max Allan Niklasson). 1 hane Härön, T-n 23 okt (Lasse Svensson, Petra Söderqvist).

Mindre flugsnappare vid Tången, Ucklum i Stenungsund 4 juni 2015. Foto: Pia Österlund

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*

Första fågeln sågs 2 maj, medan sista obsen gjordes 21 september. Noterbart är att hela 8 ex rastade inom ett litet område på Ramsö i Kosterarkipelagen 18 september (Nils Abrahamsson).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Tre fynd av ensamma fåglar, varav en sjungande under åtta dagar och en ungfågel under en stor del av augusti.

1 sj 2K hane Tången, Ucklum, S-nd 28 maj– 4 juni (*Per Anders Ternevall, Per Undeland, Pia Österlund m fl). 1 honfärgad Ytterby motionsområde, Rollsbo, Ytterby, K-v 10 juni (Magnus Lundström). 1 1K Ryds kile, Björkö, Ö-ö 8–28 aug (Alicia Ayestaran, Bo Brinkhoff m fl).

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Årets första svartvita sågs 21 april, medan den första sjungande hördes 22 april. Sista noteringen gjordes 27 september, näst sista 19 september.

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Närvaro av skäggmesar under hela häckningsperioden (1 april–31 augusti) rapporterades från Tofta kile, Kungälv (som mest 20 ex) och fyra platser på Hisingen: Kvillehed (som mest 3 ex), Kippholmen (3 ex), Slätten (4 ex) och Torslandaviken (3 ex). Endast vid Torslandaviken konstaterades häckning. Enstaka fynd av 1-3 ex gjordes under häckningstid också vid två lokaler på Orust, två

lokaler i Kungälv, två lokaler på Hisingen och tre lokaler i Öckerö kommun. Utanför häckningstid dessutom påträffad med 1-7 ex på 3 lokaler i Strömstad, 1 lokal i Munkedal, 1 lokal på Orust, 2 lokaler på Tjörn, samt på åtskilliga lokaler i Kungälv och på Hisingen. Högsta antal utanför häckningstid var 50 ex vid Tofta kile och 25 ex vid Torslandaviken.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Fem fynd 2015, varav tre sjungande, samtliga i juni. Gyllingen har uppträtt årligen med 1-6 ex i Bohuslän sedan 2002, och totalt har 103 ex registrerats i landskapet till och med 2015. I 2010 års nummer av *Fåglar i Bohuslän* (Fågelåret 2009) finns ett diagram över artens uppträdande i landskapet 1965–2009.

1 sj ad hane Morlanda dammar, Norra Morlanda, O-t 8–10 juni (*Stefan Oscarsson, Klaes-Göran Carlsson, Nisse Henriksson m fl). 1 sj Rishammar, Kareby, K-v 10 juni (Björn Dellming).

1 sj Hönö kyrkogård, Ö-ö 12 juni (Hans Zachrisson). 1 ex Skee, S-ad 26 juni (Olof Kosterbärg). 1 ex Askesby, Säve, H-n 29 juni (Lennart Larsson).

Törnskata *Lanius collurio*

Första obsen för året gjordes 2 maj, de därefter följande 10 maj, medan den sista för året sågs 20 september.

Varfågel *Lanius excubitor*

Sista vårfyndet gjordes så sent som 21 maj, och det näst sista 29 april, medan höstens första sågs 20 september.

Rödhuwad törnskata *Lanius senator* Rr

Bohusläns (och Kungälv!) andra rödhuvade törnskata uppehöll sig vid Rishammar, Kareby, Kungälv 10 juni (*Marcus Oher, Björn Dellming, Peter Strandvik m fl). Fågeln, som var en hane, visade sig fint under hela dagen, och många tillresta skådare hann se den. Se foton på sidan 5 och 61.

Råka *Corvus frugilegus*

Inga sommarfynd, men råkan har heller aldrig häckat i Bohuslän. Två obsar gjordes i Stenkyrka, Tjörn 1 januari: 1 ex vid Hogadals skola (Maria Johannessen) och säkerligen samma fågel vid Häller (Stefan Mattsson). Dessutom sågs 1 ex i Lysekils tätort 11 och 23 januari, samt 7 februari (Anders Fransson). Under våren sågs rastande och sträckande fåglar mellan 15 februari och 30 maj. I augusti gjordes två fynd: 1 1K vid Ängholmen, Kalvöfjorden, Orust 10 augusti (Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson) och 14 ex mot SO vid Sandvik, Torslanda, Hisingen 11 augusti (Christer Fält). Dessa följdes av en obs 4 september av en ensam fågel, varefter sträckande och rastande råkor sågs regelbundet från 5 oktober till 18 november. Slutligen gjordes två fynd i december: 1 ex vid Grimås, Hisingen 12 december (Martin Oomen, Håkan Thorstensson) och 1 ex mot S vid Saltasviken,

Rödhuwad törnskata, Kareby, Kungälv 10 juni 2015. Foto: Björn Dellming

Öckerö 13 december (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). De två största flockarna var som mest 40 ex rastande vid Gamla flygfältet, Torslanda 7–8 oktober (Niklas Aronsson m fl) och 23 ex förbiflygande vid Sudda, Öckerö 19 oktober (Rune Hixén, Ingemar Åhlund).

Svartkråka *Corvus corone corone*

Totalt omkring 10 ex, lite beroende på hur man tolkar rapporterna (se nedan). En riktig långstannare fanns i Kungälv-Hisingen under januari–mars och september–december (fågeln fanns på plats också i slutet av 2014).

1 ex flera lokaler på Öckerö 2 jan–7 feb (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Gullö, Säve, H-n och Runsvallen, Ytterby, K-v 3 jan–24 apr, samt 4 sep–31 dec (Lars Gustafsson m fl) och troligen samma Ragnhildsholmen, H-n 6 feb (Tommy Johansson). 1 ex insträckande Hyppeln, Ö-ö 5 apr (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand). 1 ex Röd, Hönö, Ö-ö 11 apr (Thomas Karlsson). 1 ex Lycke å, Brevnäs, Lycke, K-v 5 och 10 maj (Peter Hvass, Björn Dellming, Peter Strandvik). 1 ex Kockholmen, Rossö, S-ad 9 maj (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck). 1 ex Måseskär, O-t 26 maj (Max Allan Niklasson). 1 ex Öxnäs, Säve, H-n 5–19 juli (Magnus Lundström).

Stenknäck, Forshälladalen, Uddevalla 4 april 2015. Foto: Mikael Korpi

1 ex Norgården, Utby, Herrestad, U-a 10 och 17 juli (Peter Nilsson, Johan Svedholm). 1 ex Kärramotet, H-n 24 aug (Björn Dellming). 1 ex mot SV Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 25 sep (Aron Norrby).

Stare *Sturnus vulgaris*

Tresiffriga antal sågs vid åtskilliga tillfällen under hela januari, främst i Kungälv (högsta noteringen 500 ex 1 januari), men också på Hisingen (högsta noteringen 300 ex 2–3 januari), i Uddevalla (200 ex 1 och 9 januari) och på Tjörn (160 ex 5 januari). Under december gjordes de två högsta noteringarna i Kungälv: 150 ex 1 december och 300 ex 30 december.

Gulhämpling *Serinus serinus* Rr

Två fynd av ensamma fåglar i maj–juni: 1 sjungande hane vid Otterslätt, Tegneby,

Orust 25 maj (Max Allan Niklasson) och 1 sjungande hane vid Svenshögen, Stenungsund 17 juni (Lasse Svensson). Därmed är antalet fynd i Bohuslän totalt 21 (27 ex). Arten har noterats sex av de senaste sju åren. Kommunfördelning: Hisingen 5 fynd, Uddevalla 4, Kungälv 4, Orust 3, samt Lysekil, Sotenäs, Tanum, Öckerö och Stenungsund 1 vardera. Fågeln i Svenshögen utgör det första fyndet i Stenungsunds kommun.

Steglits *Carduelis carduelis*

Tio fynd gällande 50 ex eller fler gjordes i år, tre under januari–februari och sju under september–oktober. Detaljer nedan.

50 ex Runsvallen, Ytterby, K-v 20 jan (Roland Berg). 50 ex Södra Röd, Hamburgö, T-m 17 feb (Jan-Åke Hansson). 60 ex Torslandaviken, H-n 6 sep (Ola Wennberg). 50 ex Harestadslätten, K-v 12 sep (Magnus Lundström). 50 ex Mellangården, Säve, H-n 24 sep (Per Lundgren). 55 ex Sävelycke och 75 ex Tortorp, båda i Jörlanda, S-nd 24 sep (Thomas Liebig). 50 ex Ödsmåls kile, K-v 29–30 sep (Mats Raneström, Anders Åberg). 75 ex Ödsmåls kile, K-v 7 okt (Anders Åberg). 50 ex Hynnö, Hamburgö, T-m 11 okt (Jan-Åke Hansson).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Den hämpling som uppehöll sig vid Sudda, Hönö från 8 december 2014 fanns kvar på lokalen ända fram till 28 februari 2015. Det visade sig vara en hane, som började sjunga så smått under februari. I övrigt sågs arten mellan 4 mars och 2 november. Fyra noteringar gällde 100 ex eller mer, detaljer nedan.

100 ex Sjöris älvs mynning, Färlevfjorden, M-l 27 apr (Lennart Hermansson). 200 ex Åseby Övergård, Solberga, K-v 15 aug (Mats Raneström). 100 ex Hyppeln, Ö-ö 23 aug (Roger Eskilsson, Lars Carlbrand). 100 ex Torslandaviken, H-n 10 sep (Ola Wennberg).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Arten observerades regelbundet under våren fram till 26 april. Första höstrapporten kom 19 september, sågs sedan regelbundet från 10 oktober och året ut. De två största flockarna var minst 250 ex vid Torgonö, Strömstad 22 mars (Matti Åhlund) och 100 ex vid Stenshult, Forshälla, Uddevalla 31 mars (Per Wohlin, Sussie Carlström). Den enda notering i övrigt som gällde ett tresiffrigt antal var 140 ex mot S vid Rörö, Öckerö 4 november (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg).

Snösiska *Carduelis hornemanni* Rr

Två fynd, ett från Hisingen och ett från Tjörn, under november–december: 1 ex vid Basteröd, Klövedal, Tjörn 21 november (Kristoffer Nilsson) och 1 ex vid Torslandaviken, Hisingen 12–14 december (Ola Wennberg, Christer Fält).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Nionde året i rad med bändelobservationer. Totalt registrerades minst 40 ex fördelade på 15 lokaler. I Lillhagsparken, Hisingen uppehöll sig bändlar mellan 3 januari och 10 februari, som mest sågs 19 ex i januari och 13 ex i februari (om

det var omsättning på fåglarna vid Lillhagen kan förstås årssumman för landskapet bli högre än 40 ex). I övrigt enstaka fynd. Månadsfördelning: januari 22 ex (3 lokaler), februari 13 (1), juli 2 (2), september 2 (1), oktober 3 (2), november 4 (3) och december 4 (3).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Totalt hördes 36 sjungande rosenfinkar, den lägsta siffran sedan 2008, då 34 rapporterades. Ingen lokal hade fler än två ex, vilket är ovanligt. Fördelningen av årets sjungande fåglar mellan kommunerna var som följer: Strömstad 5, Uddevalla 2, Lilla Edet 1, Orust 3, Tjörn 1, Stenungsund 2, Kungälv 9 och Hisungen 13. Arten hördes regelbundet mellan 18 maj och 26 juni, och vid ett tillfälle 24 juli. Därefter sågs 1 ex 17 juli, och 1 honfärgat ex upptäcktes vid Jungfruviken, Hönö så sent som 18 oktober (*Magnus Unger, Ulf Persson, Anita Markusson), det hittills senaste fyndet i landskapet. Ytterligare ett oktoberfynd finns, nämligen 1 honfärgat ex vid Tjälleviks mosse, Hönö 1 oktober 2011. Ett diagram över antalet sjungande ex under perioden 1962–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012 (dvs Fågelåret 2011).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Rapporterad med 10 ex eller fler på åtta lokaler, varav tre hade mer än 20 ex: 30 ex vid Torreby, Foss, Munkedal 8 december (Lennart Hermansson), 28 ex vid Dalarne, Tåsteröds stora vatten, Sotenäs 16 maj (Thomas Ring) och 21 ex vid Buslätt, Forshälla, Uddevalla 22 mars (Jonny Jonsson).

Lappsparrv *Calcarius lapponicus*

Sammanlagt gjordes 26 fynd omfattande 31 ex, fördelade på mars 1 fynd (3 ex), april 2 (2), maj 2 (2), september 11 (11) och oktober 9 (13). Vårfynden gjordes mellan 24 mars–13 maj, och höstfynden under perioden 8 september–30 oktober. Ett diagram över antalet ex 2002–2014 finns i *Fåglar i Bohuslän* 2015 (dvs Fågelåret 2014). Medianvärdet för den perioden är 42 ex per år.

Snösparrv *Plectrophenax nivalis*

Sista vårobsen gjordes 17 april (näst sista 15 mars) och första höstobsen 21 september. Största flocken under föråret var 50 ex på Gäven, Saltö fjord, Lysekil 19 januari (Patrik Eld) och under efteråret 30 ex på Medholmarna, Hakefjorden, Kungälv 26–28 december (*Håkan Aronsson, Björn Dellming).

Sävsparrv *Emberiza schoeniclus*

Under hela januari fanns upp till 14 ex vid Torslandaviken på Hisingen, därtill kommer enstaka rapporter om 1-2 ex från ytterligare tre lokaler under denna månad (Röds sund och Sudda på Hönö, samt Tofta i Kungälv). I december observerades upp till 3 ex vid Torslandaviken och ensamma sävsparrvar på tre andra lokaler (Häller och Valsäng på Tjörn, samt Österröd i Strömstad).

BohOF-prylar

Nu kan ni handla några prylar med vår fina logga på. Loggan är ett broderat märke som sitter på alla produkter förutom de som är närmast kroppen för att inte tappa passform. Därför är det screentryck på bl a T-shirtsen. Överskottet går oavkortat till BohOF för bl a fågel-skydd och att utöka intresset för ornitologi i Bohuslän.

Bo lugnt och skönt i våra stugor och lägenheter
mitt i Ramsvikslandets naturreservat.

Öppet året om

Helena & Martin Bohlin

Ramsviks Övergård

Hunnebostrand

0523-581 84

070-494 38 26

martin.bohlin@telia.com

www.ramsviksovergard.se

Bohusläns Ornitologiska Förening

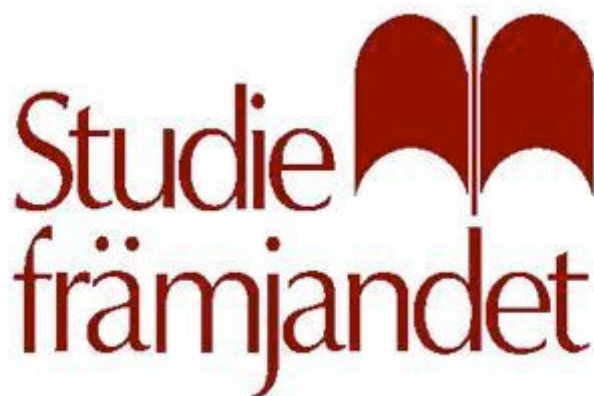
Kommunombud

<i>Kungälv</i>	Peter Strandvik	Tel 070-212 80 76
<i>Lysekil</i>	Mats Tunsvik	Tel 0523-403 44, 070-492 91 74
<i>Munkedal</i>	Joachim Thelin	Tel 070-260 94 44
<i>Orust</i>	Stefan Oscarsson	Tel 0304-107 54, 070-756 70 65
<i>Sotenäs</i>	Jan Artursson	Tel 0523-301 31, 070-353 70 62
<i>Stenungsund</i>	Magnus Larsson	Tel 0303-845 33, 070-272 73 70
<i>Strömstad</i>	Kent Wilhelmsson	Tel 0526-127 55, 070-716 13 29
<i>Tanum</i>	Göran Strömberg	Tel 0525-292 95, 070-264 00 68
<i>Tjörn</i>	Per Undeland	Tel 073-854 24 64
<i>Uddevalla</i>	Kenneth Johansson	Tel 0522-233 61, 070-231 65 91

Bohusläns Ornitologiska Förening

Styrelse (fram till årsmötet 2017)

<i>Ordförande</i>	Stefan Malm <i>stefan.malm@flogas.se</i> Mobil 073-800 86 07
<i>Sekreterare, fågelskydd ungdom</i>	Sara Elg <i>elg.sara@hotmail.com</i> Mobil 073-716 56 15
<i>Kassör</i>	Kenneth Johansson <i>kennethgjohansson@telia.com</i> Tel 0522-375 24, mobil 070-231 65 91
<i>Vice ordförande</i>	Dick Liljegren Mobil 073-931 73 74
<i>Program & aktiviteter</i>	Sussie Carlström <i>sussie@alltidreklam.se</i> Tel 0522-184 01, mobil 073-690 41 60
<i>Fågelskydd</i>	Bosse Lindström <i>Bo.f.r.lindstrom@gmail.com</i> Mobil 070-757 66 28
<i>Suppleant</i>	Max Allan Niklasson <i>je.suis@maxallan.se</i> Mobil 072-326 69 18
<i>Suppleant</i>	Vakant

Bohusläns Ornitologiska Förening 2016